

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJAS, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE
IZGLĪTĪBAS ZINĀTŅU NODAĻA

**ATBALSTA SISTĒMAS VEIDOŠANA PEDAGOGIEM
PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDĒ**

MAGISTRA DARBS

Autors: **Līga Bite**

Studenta apliecības Nr.: lb16038

Darba vadītājs: profesore Dr. paed. Ilze Ivanova

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Maģistra darba “Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē” mērķis ir izpētīt kā tiek veidota atbalsta sistēma pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē.

Vispirms autore aplūko teorētisko literatūru, raksturo būtiskākos atbalsta sistēmas komponentus. Sevišķa vērība tiek pievērsta metodiskajam atbalstam, metodiskā darba norisei pirmsskolas izglītības iestādē. Darba gaitā tiek izstrādāta pētījuma metodoloģija (anketas, intervijas jautājumi), tiek veikts pētījums, analizēti iegūtie dati un izdarīti secinājumi. Izstrādāti priekšlikumi atbalsta sistēmas izveidei pirmsskolas izglītības iestādē.

Darbs sastāv no 4 nodaļām un 16 apakšnodaļām.

Autore secina, ka atbalsta sistēmas modeļa izveide būtu sarežģīts, laikietilpīgs process, tomēr vajadzīgs un noderīgs.

Metodes: zinātniskās un speciālās literatūras analīze, aptaujas, intervijas.

Atslēgvārdi: atbalsta sistēma, pirmsskolas izglītības iestādes, pirmsskolas skolotājs, atbalsta sistēmas komponenti.

ANNOTATION

Master thesis “Creating a support system for teachers in pre-school education” objective is to study how the support system is being created for educators in pre-schools. First of all, the author looks at the scientific literature, describes the most important components of the support system. Particular attention is paid to methodological support, methodological work in the pre-school educational institution. In the course is being developed research methodology (surveys, interviews questions), the research is being carried out, data are analyzed and conclusions are done. To develop proposals for the creation of a support system at pre-schools.

The structure: the work consists of 4 chapters and 16 subchapters.

The author concludes that the support system is complicated, time-consuming process, however, is necessary and useful.

The methods: the analysis of scientific and specialty literature, the survey, the interviews.

The key words: support system, pre-school education institutions, pre-schools teacher, components of support system.

SATURS

APZĪMĒJUMU SARAKSTS	3
IEVADS	4
1. ATBALSTA SISTĒMAS BŪTĪBA UN KOMPONENTI	7
1.1. Atbalsta sistēmas jēdziens.....	7
1.2. Atbalsta sistēmu veidojošie komponenti	9
1.2.1 Metodiskais atbalsts	14
1.2.2. Metodiskais darbs pirmsskolas izglītības iestādē	15
1.2.3. Izglītības metodiķis	16
1.2.4. Izglītības metodiķa pienākumi	18
1.3. Kolēģu atbalsts	20
1.4. Vecāku atbalsts	22
2. ATBALSTA SISTĒMAS VADĪŠANA	24
2.1. Vadības loma atbalsta sistēmas nodrošināšanā.....	25
2.3. Komunikācija kvalitatīvas atbalsta sistēmas nodrošināšanai.....	26
3. PILOTPĒTĪJUMS	28
3.1. Anketu apkopošana un analīze.....	28
3.2. Intervija ar pirmsskolas izglītības iestādes X izglītības metodiķi.....	35
3.2.1. Intervijas analīze	36
4. PĒTĪJUMS	38
4.1. Anketu analīze	38
4.2. Intervija ar sociālo pedagogu	54
4.2.1. Sociālā pedagoga intervijas analīze	57
REZULTĀTI UN DISKUSIJA.....	59
PRIEKŠLIKUMI	61
SECINĀJUMI.....	64
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	65
PIELIKUMI	69

APZĪMĒJUMU SARAKSTS

PII – pirmsskolas izglītības iestāde

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

VISC – Valsts Izglītības satura centrs

RIIMC – Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs

RSIC – Rīgas Skolotāju izglītības centrs

SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs

ZVC – Zemgales veselības centrs

CPLOL - Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes-Logopèdes de l'UE (Eiropas Logopēdu asociācija)

SP - sociālais pedagogs

IEVADS

Mūsdienu laikmetā notiek daudz un dažādu izglītības pārmaiņu, kuras skar ne tikai skolu tīklu un skolu skolotājus, bet arī pirmsskolas izglītības iestādes un pirmsskolas pedagogus, kā arī citus iestādes darbiniekus. Bieži tiek apspriesta kompetenču izglītība, kā arī projekts “Skola 2030”, ar kā palīdzību tiks ieviests jauns mācību saturs. Tā kā liela daļa no pedagogiem ir ar bagātu pieredzi, pieraduši pie “vecajām vērtībām”, nelabprāt pieņem jebkādas izmaiņas, pedagogi nav gatavi pārmaiņām nedz psiholoģiski, nedz arī praktiski.

Līdz ar jauno mācību satura ieviešanu, pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji saskaras ar dažādām problēmām kā, piemēram, nespēju pareizi koordinēt izglītības iestādes kolektīva darbu, pedagoģiskā procesa kvalitāti, kas tiek balstīts uz jauno mācību saturu. Lai viss notiktu veiksmīgāk un bez starpgadījumiem, nepieciešams veidot un sniegt atbalstu izglītības iestādes pedagoģiskajam kolektīvam. Atbalsts pedagogiem ir nepieciešams gan praktisks, gan psiholoģisks, gan materiāls, kā arī emocionāls atbalsts.

Pirmsskolās (arī skolās) sākot ar 2018. / 2019. mācību gadu pakāpeniski tiks ieviests jauns mācību saturs, kā rezultātā bērni tiks sagatavoti dzīvei 21. gadsimtā, jo ir nepieciešamas dažādas un komplicētas zināšanas, prasmes, attieksmes. (“Skola 2030”, 2017)

Projektā “Skola 2030” pirmsskolas mērķis ir izglītoti, sabiedriski, dzīvespriecīgi, uz jaunu zināšanu iegūšanu vērsti bērni. Spējīgi pastāvēt par sevi, iegūt pirmo un jauno pieredzi par apkārtējo pasauli, spējīgi atrast savu vietu un “izdzīvot” tehnoloģiju, globalizācijas laikmetā. (“Skola 2030”, 2017)

Šī projekta vadītāja Zane Oliņa saka, ka piecu gadu laikā ir iecerēts ieviest jauno “Kompetenču pieeja mācību saturā” standartu, kā arī izveidot atbalsta mehānismu gan izglītības iestādēm, pedagogiem, vecākiem. Jaunajam mācību saturam būs jānodrošina mūsdienīga izglītības vide, atbilstoši gadsimta prasībām. (Oliņa, 2017)

Pirmsskolas skolotājs bērniem ir kā priekšzīme. Tieši pirmsskolas skolotājam ir nenovērtējama loma bērnu audzināšanā un izglītošanā. Tas, kā katra mazā dvēselīte veidos savu dzīves gājumu, dzīves kvalitāti zināmā mērā ir atkarīgs tieši no izglītošanas un audzināšanas pirmsskolas vecumā. (Andersone, 2003)

Darba autorei kā pirmsskolas pedagogam ir svarīgi izprast kā veidojas atbalsta sistēma pedagogiem pirmsskolā. Darbā īpašs uzsvars tiek likts uz metodisko darbību pirmsskolas izglītības iestādē. Darba autore vēlas vairāk iepazīties ar metodiķa ikdienas darbu plānojumu, pienākumiem pedagoģiskajā procesā. Vēlas uzzināt kā tiek sekmēts kvalitatīvs pedagoģiskais process attiecīgajā pirmsskolas izglītības iestādē, kā norisinās sadarbība starp pedagogiem un metodiķi, kā arī pedagogu savstarpējā sadarbība. Svarīgi noskaidrot arī pedagogu viedokli par

metodiskā darba norisi pirmsskolas izglītības iestādē. Spriežot pēc darba autore pieredzes, ne visās PII atbalsts pedagogiem tiek sniegts vienlīdzīgi.

Protams, atbalsts pedagogiem nebūt nesastāv tikai no tā, ko var saņemt no metodiķa vai administrācijas. Liela nozīme pirmsskolā tiek piešķirta kolēģu savstarpējam atbalstam, kā arī atbalstam, ko pedagogs var saņemt no audzēkņu vecākiem. Pedagogu – vecāku sadarbība vistiešāk ietekmē bērna izglītību, kā arī attieksmi pret līdzcilvēkiem, valsti, vidi. Pedagogi, sadarbojoties ar audzināmo vecākiem, palīdz veidot bērna personību. Labākais risinājums, kas vajadzīgs katram bērnam individuāli, ir jārod sadarbojoties kopīgi.

Autoresprāt, pētījums ir aktuāls, jo bieži vien pirmsskolas pedagogi neapzinās, kādu atbalstu no vadības viņi var prasīt un saņemt. Mūsdienu sabiedrībā plašāk tiek apspriestas izglītojamo tiesības uz atbalstu, mazāk pienākumi, bet par pedagogu tiesībām saņemt pienācīgu atbalstu tiek aizmirsts. Bieži vien arī paši pedagogi nevēlas izrādīt iniciatīvu radošāka pedagogiskā procesa norisei, izpildot tikai pašas minimālākās prasības sekmīgam mācību darbam. Vairāk būtu jāaktualizē tas, ka ir pieejama atbalsta sistēma, atbalsta personāls, kas būtu pieejams pēc nepieciešamības. Pirmsskolas pedagogi iespējams bieži vien neizmanto pienākošo atbalstu, jo nepieciešamais atbalsta personāls nav pieejams pirmsskolas izglītības iestādē ikdienā (ne visās), bet ar pašvaldības organizētu palīdzību pedagogiem ir pieejams vajadzīgais atbalsta resurss.

Autorei interesanti šķiet noskaidrot, kādu tieši atbalstu pirmsskolas skolotāji vēlētos saņemt, kāds atbalsts vispār pedagogiem ir nepieciešams. Pirmsskolas pedagogiem var tikt sniegts gan psiholoģisks atbalsts, gan praktisks atbalsts, gan atbalsts, lai pilnvērtīgāk veiktu pedagogiskos pienākumus, uzdevumus. Pedagogam atliek vien saprast kāda veida atbalsts ir nepieciešams. Iespējams, pedagogam ir nepieciešams tikai izrunāties, lai atkal saskatītu savu “dzinuli” pedagogiskajā procesā, lai būtu labāks piemērs mūsu jaunajai paaudzei.

Pēc autore domām, pirmsskolas pedagogiem būtu vairāk jāizrāda pašiniciatīva, lai saņemtu pienākošos atbalsta pasākumus. Ja netiek izrādīta interese par kādu problēmjautājumu, tad iestādes vadība iespējams nesaskata tajā problēmu. Skolotājiem pašiem būtu vairāk jāiesaistās iestādes metodiskajā darbībā, nevis tikai visu „novelt” metodiķim, jo, autoreprāt, bez kolektīva sadarbības nenoris pilnvērtīgs pedagogiskais process, kas tiktu tendēts uz bērnu izglītošanu.

Autore kā pirmsskolas pedagogs ikdienā redz, ka bieži vien sadarbība starp kolēģiem, pedagogiem un vecākiem ir problemātiska, līdz ar to lietderīgi būtu izveidot atbalsta sistēmas mehānismu.

Maģistra darba mērķis: izpētīt kā tiek veidota atbalsta sistēma pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē.

Maģistra darba uzdevumi:

1. Analizēt zinātnisko un speciālo literatūru par pētāmo problēmu;
2. Raksturot būtiskākos atbalsta sistēmas komponentus;
3. Raksturot atbalsta sistēmas vadību;
4. Veikt pedagoģisko pētījumu par atbalsta sistēmas nepieciešamību pirmsskolas izglītības iestādē;
5. Izstrādāt priekšlikumus atbalsta sistēmas izveidei pirmsskolas izglītības iestādē.

Pētījuma bāze: pirmsskolas izglītības iestāžu X skolotāji.

Pētījuma jautājumi:

1. Kādi ir būtiskākie pirmsskolas pedagoga atbalsta sistēmas komponenti?
2. Kāda ir pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja darbība atbalsta sistēmas nodrošināšanā?

Pētniecības metodes:

Teorētiskā:

- zinātniskās un speciālās literatūras analīze;

Empīriskās:

- pirmsskolas pedagogu un atbalstasistēmas darbinieku anketēšana;
- sociālā pedagoga intervēšana.

Pētījuma posmi:

Pirmais posms - iepazīšanās ar teorētisko literatūru;

Otrais posms – pētījuma metodoloģija izstrāde, pētījums;

Trešais posms – pētījuma rezultātu analīze;

Ceturtais posms - priekšlikumu izstrāde atbalsta sistēmas veidošanai.

1. ATBALSTA SISTĒMAS BŪTĪBA UN KOMPONENTI

1.1. Atbalsta sistēmas jēdziens

Veidojot atbalsta sistēmu, pirmkārt, būtu jānoskaidro, kāds atbalsts tieši ir nepieciešams, uz ko vairāk jāliek uzsvars veidojot šādu sistēmu. Atbalsta sistēma var sastāvēt gan no dzīviem resursiem, gan nedzīviem resursiem.

Mācīt pirmsskolas vecuma bērnus jebkuram skolotājam ir izaicinājums. Darbs pirmsskolā ir gan fiziski nogurdinošs, jo reti ir laiks apsēsties, diena pāriet nemitīgā kustībā, gan emocionāli un psiholoģiski nogurdinošs, jo nepārtraukti bērniem ir jānoorganizē dažādas aktivitātes, jāiepazīstina ar apkārtējo pasauli, jāatbild uz neskaitāmiem jautājumiem, jāpaplašina bērnu redzesloks un arvien jānāca jaunas zināšanas. Darbs pirmsskolas iestādē nereti ir pat nogurdinošāks un sarežģītāks nekā darbs ar skolas vecuma bērniem. Lai gan pirmsskolas pedagogiem, kā arī vecākiem ir liels gandarījums, redzot kā attīstās un pilnveidojas mazais cilvēciņš. (Nielsen, 2006)

Lai pirmsskolas izglītības iestādes spētu sekmīgi veikt pedagoģisko procesu, organizēt mūsdienu prasībām atbilstošas nodarbības, pašvaldībām būtu jānodrošina, jāpiešķir visi nepieciešamie resursi. (New Jersey State Department of Education, 2014)

Izglītības iestādes administrācijas pienākums ir nodrošināt nepieciešamo atbalstu mācību programmu īstenošanā. Ir jānodrošina nepieciešamie resursi un materiāli, regulāri jāpiedāvā skolotājiem iespēja celt savu profesionālo izaugsmi, apmeklējot dažādus kursus, seminārus. Pirmsskolas pedagoga galvenais pienākums ir aktīvi iesaistīties visos piedāvātajos pasākumos. (New Jersey State Department of Education, 2014)

Atbalstošas partnerattiecības pirmsskolas izglītības iestādē, palīdz nodrošināt tādu izglītības vidi, kurā ģimene, skolotāji, iestādes vadība strādā kopā, lai sasniegtu vienotu, kopīgu mērķi - attīstīt bērnu izaugsmi un atbalstīt skolotāju pedagoģiskajā darbībā. (New Jersey State Department of Education, 2014)

Pirmsskolas izglītības iestādēs vairāk būtu jākoncentrējas tieši uz pedagogu pārlicību un mācību procesa mijiedarbību. Skolotāja labsajūta, mācīšanās būtība un skolotāju pārliecinātība labvēlīgi ietekmē arī bērnu attīstību. (Brassard, Boehm, 2007) Jo apmierinātāki pedagogi, jo vairāk uzmanības, mīļuma, kvalitatīvu zināšanu tiek sniegtas jaunajai paaudzei. Tātad atbalsta sistēmas būtība slēpjas apmierinātos, izglītos pedagogos. Atbalsta sistēmas mehānismam ir jābūt, lai skolotājs jebkurā situācijā tiktu atbalstīts ar profesionālu palīdzību. Tā pat īsti nav līdzilvēku palīdzība, piemēram, psihologa vai sociālā pedagoga palīdzība,

pietiek jau vien ar to, ka ir viss nepieciešamais nodrošinājums mūsdienīgu rotaļnodarbību organizēšanai.

Mūsdienu sabiedrībā visbiežāk tiek runāts par to, kā palīdzēt skolēniem, kāds atbalsts nepieciešams no vecākiem, skolotājiem, skolas. Akcentē skolēnu vajadzības, tiesības. Pedagogi paliek otrajā plānā, bet tieši pedagogi ir tie, kas veido izglītības telpu ap skolēnu, iesaista skolēnus mācību procesā.

Dažādās dzīves situācijās jebkurai cilvēkam var būt nepieciešams atbalsts. Izglītības ieguves procesā, var rasties situācijas, kad pedagogam, tieši pirmsskolas pedagogam, var būt nepieciešams atbalsts. Tas var būt psiholoģisks atbalsts, metodisks atbalsts, praktisks atbalsts. Saspringtajā pedagoga ikdienā ir jāatrod laiks viedokļu apmaiņai un pieredzes bagātināšanai ar kolēģiem, ieteikumiem profesionālās darbības pilnveidošanai. Varbūt vienkārši ir nepieciešama kāda ideja praktiskajām nodarbībām, tad arī der kolēģu praktiskais atbalsts. Autoresprāt, jebkurš pirmsskolas pedagogs var nonākt tādā stadijā, kad viss šķiet bezcerīgi, bezjēdzīgi, nav jaunas ierosmes turpmākajai darbībai. Tikai neliels uzmundrinājums no malas un emocionāls atbalsts palīdz, un skolotājs atkal ir gatavs stāties grūtību priekšā, kas nereti piemeklē skolotājus pedagoģiskajā procesā.

Lielu uzmundrinājuma devu sniedz labi vārdi no audzēkņu vecāku puses. Tādējādi pirmsskolas skolotājs jūt, ka arī vecāki viņu atbalsta, tas sniedz motivāciju darboties, iepriecināt un sniegt jaunas zināšanas bērniem. Jo vairāk atbalsta skolotājs saņem no vecāku puses, jo vairāk viņš atbalstīs arī savas grupiņas bērnus, palīdzēs kādā problēmsituācijā rast risinājumu.

Izglītības sistēmai un skolu vadībai būtu jāliek akcents uz atbalsta sistēmas izveidi izglītības iestādē pedagogiem.

Atbalsta sistēmu varētu definēt kā pasākumu kopumu, kuri tiek izveidoti pedagogu atbalstam. Palīdzības sniegšana pedagogiem dažādu problēmu risināšanā.

Kā jau jebkura veida sistēma nevar iztikt bez nepieciešamajiem komponentiem. Tad arī atbalsta sistēmu ir jāveido, iekļaujot dažādus speciālistus kā sistēmas komponentus. Kādus tad komponentus būtu jāiekļauj atbalsta sistēmas modeļi, darba autore apskata nākamajā apakšnodaļā.

1.2. Atbalsta sistēmu veidojošie komponenti

Pirmsskolas izglītības iestādēs nav izstrādāta vienojoša atbalsta sistēma, kā arī komponenti, kas to veido. Autoresprāt, tēma par atbalstu ir komplicēta, drīzāk pirmsskolas iestādes darbinieki neievēro vai negrib neievērot situācijas, kad ir nepieciešama atbalsta personāla iejaukšanās. Bieži vien nepieciešamo atbalstu pedagogs cenšas rast tikai tad, kad jau ir par vēlu.

Atbalsta sistēmu veido un atbalstu sniedz atbalsta komanda. Atbalsta komandu izglītības iestādē var veidot sekojoši darbinieki – pārstāvis no administrācijas, psihologs, sociālais pedagogs, speciālais pedagogs, logopēds, atbildīgais par medicīnas jautājumiem izglītības iestādē, pedagogu pārstāvis, pedagogu – palīgu pārstāvis, kā arī vecāku pārstāvis. (VISC, 2017)

Pirmsskolas izglītības iestādē atbalsta sistēmas atšķiras no vispārizglītojošām izglītības iestādēm. Pirmsskolā nav pieejams psihologs, sociālais pedagogs. Radušās problēmas tiek risinātas sadarbībā ar izglītojamo vecākiem, kolēģiem, vadību, medicīnas darbinieku, logopēdu. (Brinkmane, 2014)

Pēc autores domām, atbalsta sistēmas komponenti varētu būt:

- ❖ pirmsskolas izglītības iestādes metodiķis;
- ❖ pirmsskolas izglītības iestādes medmāsa;
- ❖ kolēģi;
- ❖ skolotājs - logopēds;
- ❖ sociālais pedagogs;
- ❖ psihologs.

Protams, nenovērtējams pirmsskolas pedagogam ir kolēģu un izglītojamo vecāku atbalsts, tomēr, lai pedagogs savu darbu veiktu pēc iespējas kvalitatīvāk un mācību procesu spētu veidot pēc iespējas individualizētāku, ir nepieciešama sertificētu profesionāļu atbalsta komanda.

“Atbalsta komandas darba mērķi:

- Nodrošināt sistemātisku pedagoģisku, psiholoģisku un sociālu atbalstu izglītojamiem, viņu vecākiem, skolotājiem.
- Sekmēt dažādu izglītojamo iekļaušanu izglītības procesā, palīdzēt veidot izglītības iestādē iekļaujošu vidi.
- Veicināt skolotāju profesionālo pilnveidi, izglītības iestādes darbinieku un vecāku informētību par iekļaujošās izglītības jautājumiem.” (VISC, 2017)

Lai sniegtu skolēniem pēc iespējas kvalitatīvāku izglītību, katram skolotājam ir jāsadarbojas ar izglītības iestādē piedāvāto atbalsta komandu. Izglītības iestādes tēlu veido tas kā personāls spēj sadarboties izglītības sniegšanā, pilnvērtīgākas vides nodrošināšanā skolēniem.

Medmāsa – autoresprāt, pedagogi iespējams nenovērtē medmāsu kā atbalsta sistēmas komponentu, taču tieši medmāsa veic ļoti atbildīgu darbu pirmsskolas izglītības iestādēs – rūpējas par bērnu veselību, veic medicīniskās apskates, sniedz medicīnisku atbalstu traumu gadījumos. Medicīnas māsas veic redzes un dzirdes pārbaudes, veic svēršanu un mērīšanu. Māca bērniem kā rūpēties par sevi ar labu uzturu, vingrinājumiem, higiēnu. Uzrauga bērnus ar īpašiem nosacījumiem. (Nemours, 2017) Piemēram, mūsdienās ļoti bieži ir sastopami bērni ar dažādiem ēšanas traucējumiem, medmāsa ir tā, kas izveido īpašas ēdienkartes bērniem, kuriem ir kāda produkta nepanesamība. Pirmsskolā nereti bērni gūst kādas traumas, arī tad medmāsa sniedz savu atbalstu, jo pedagogiem nav pieejamie nepieciešamie resursi, piemēram, ja vajadzīga brūces dezinfekcija.

Skolotājs – logopēds – pēc Amerikas runas, valodas un dzirdes asociācijas lapā pieejamās informācijas, skolotājs - logopēds tiek definēts kā speciālists, kurš strādā, lai diagnosticētu, novērtētu un novērstu, ārstētu valodas, rīšanas traucējumus, sociālo komunikāciju un kognitīvo saziņu bērniem. (American speech-language-hearing association, 2017)

Logopēdi izmanto gan individuālo, gan grupu terapiju. Runas un valodas terapeiti (logopēdi) izmanto savu klīnisko pieredzi, apzinoties metodes, ar kurām viņi var palīdzēt bērniem maksimāli palielināto verbālo un neverbālo potenciālu. (CPLOL, 2013) Logopēdi sadarbojas ar izglītojamā ģimeni, pedagogiem, ja tāds ir, tad arī ārstējošo ārstu. (CPLOL, 2013) Krievu autores grāmatā “Logopēdija” raksta, ka nepieciešama sadarbība ar ģimeni, pirmsskolas pedagogu, kā arī pediatru, lai tiktu novērti šie neiroloģiskie un ģenētiskie traucējumi. (Жукова, Мастюкова, Филичева, 1999)

Logopēds PII ir nepieciešams, jo skaitliski lielo grupu dēļ pirmsskolas pedagogs nespēj pievērst individuālu uzmanību un koncentrēšanos katra bērna logopēdiskajām problēmām, tieši tāpēc logopēds darbojas iestādē individuāli ar bērniem, kuriem tas ir nepieciešams, ja vairākiem problēma ir līdzīga, tad tiek veidotas arī mazas grupas (četri bērni kopā). Ne visi pirmsskolas pedagogi arī ir kompetenti palīdzēt bērniem ar logopēdiskajām problēmām. Logopēdi sniedz atbalstu pedagogiem, lai pedagogi pilnvērtīgāk varētu darboties ar šādiem izglītojamajiem.

1. tabula Logopēda darba nedēļas ciklogramma (Miltiņa, 2008)

Nedēļas diena	Individuālās nodarbības	Apakšgrupu nodarbības	Grupu nodarbības	Darbs ar bērniem, kas ir uzskaitē	Sadarbības ar skolotājiem	Komunikācija ar vecākiem	Dokumentācijas, metodisko materiālu kārtošana
P.							
O.							
T.							
C.							
P.							

Skolotājam – logopēdam ir noteikta stingra dokumentācija darbā ar bērniem (sk. 1.tabulu). Ļoti augstu tiek vērtēta gan sadarbība ar skolotājiem, gan vecākiem. Autores darba vietā logopēde ir izveidojusi burtņīcas katram bērnam, kurā tiek veikti ieraksti par to, kas tiek paveikts nodarbībās, kāds ir bērnu progress, pie kā jāpiestrādā arī mājās. Lielākā nepilnība Rīgas PII ir tā, ka logopēds pašvaldības apmaksātā programmā pienākas bērniem vecumā no pieciem gadiem. Maģistra darba autores darba vietā logopēds vecumā līdz pieciem gadiem, tiek piedāvāts kā maksas pulciņš. Vecāki šo iespēju labprāt arī izmanto.

Sociālais pedagogs - pie sociālā pedagoga pirmsskolas skolotājs var vērsties gadījumā, ja saskata, ka kādam no grupas bērniem sociāla rakstura problēmas, piemēram, vecāki vai persona, kas var izņemt bērnu no PII regulāri kavējas, atnāk tikai pēc PII darba laika beigām par to nebrīdinot pirmsskolas skolotāju, bērns tiek atvest apslimis vai regulāri ir nevīžīgs, netīrs, neizmazgātām drēbēm.

Pēc VISC mājaslapā izvietotā profesijas standarta sociālā pedagoga darbs tiek vērst uz bērnu tiesību aizsardzībai, resocializācijai noteikto mērķu un uzdevumu īstenošanai vajadzīgos nosacījumus sociālpedagoģiskajā aspektā. (VISC, 2003)

Liels uzsvars sociālā pedagoga darbā tiek vērst uz komandas darbu, sadarbību ar pedagogiem, arī vecākiem. Jāspēj rast pozitīvāka dimensija, lai bērns sociāli attīstītos. (Stevens, 2010)

Sociālais pedagogs koncentrējas uz normālu bērna attīstību, saskatot bērna problēmas plašajā jomā. Strādājot grupās kā resurss problēmas izzināšanai un risināšanai, ir bērna attiecības ar citiem vienaudžiem, kā arī pedagogiem (pieaugušajiem). (Stevens, 2010)

Ne visās PII tiek nodrošināts sociālais pedagogs, tas atkarīgs no pašvaldības. Autore uzskata, ka pedagogi baidās apzināties kāda bērna sociālās jomas problēmas, jo tas varētu izraisīt diskomfortu pedagoga darbībā. Pedagogi vairāk domā par savu profesionālo labsajūtu nevis to kā palīdzēt bērnam.

Psihologs – nereti bērniem pirmsskolas vecumā ir vajadzīga psihologa palīdzība, piemēram, mātes un tēva šķiršanās gadījumā, dažādi notikumi var atstāt uz pirmsskolas vecuma bērnu negatīvu psiholoģisko traumu. Pedagogu atbalstam iestādē ir nepieciešams psihologs, lai ne tikai psihologs varētu palīdzēt bērnam, bet arī pedagogs, kurš sadarbojoties ar psihologu noteikti izzinās labvēlīgākās metodes darbā ar šādu bērnu.

Izglītības psihologi izskata visus bērna dzīves aspektus, mēģinot izprast bērna vajadzības, ņemot vērā bērna individuālo sociālo, emocionālo pasauli. Tādējādi psihologs meklē veidu kā apmierināt šīs bērna vajadzības gan izglītības iestādē, gan mājās. Izglītības psihologs cenšas sasniegt izvirzītos mērķus atbilstoši bērna vajadzību apmierināšanai sadarbojoties ar bērnu individuāli, ar vecākiem, kā arī ar pedagogiem. (Medway Council, 2017)

Pirmsskolas vecuma bērnu izglītības psihologi strādā ar tādiem bērniem, kuru psiholoģiskās palīdzības vajadzības tiek uzskatītas par ievērojamām, bet pedagogi savā darbā līdz brīdim, kad iesaistās psihologs, nav spējuši atrast labvēlīgu risinājumu bērna individuālās pieejas vajadzībām. (Medway Council, 2017)

Žurnālā „Pirmsskolas izglītība” Viktorija Strautniece intervēja Rīgas 233. PII vadītāju Rutu Garozu. Šī PII vadītāja atzīst, ka psihologa darbs pirmsskolā ir nenovērtējams. „Psihologs iet ar konkrētu mērķi uz noteiktu grupiņu un zīmē, runājas vai kādā citā veidā kontaktējas ar bērnu, pievēršot uzmanību tikai viņam. Ikdienā pedagogs nespēj darboties ar katru bērnu individuāli. Tad rodas problēma, ka bērns ieraujas sevī vai viņam rodas pretreakcijas – mazulis kļūst agresīvs pret saviem grupas biedriem vai nolien maliņā, kļūst apātisks, viņu nekas neinteresē. Ir jāmeklē cēloņi, kāpēc bērns tā uzvedās, no kā tas radies.” (Strautniece, 2005) Tātad psihologa palīdzība ir liels atspajds, atbalsts pirmsskolas pedagoga darbā. Darba autore pēc pieredzes secina, ka katrā iestādē, iespējams pat katrā no grupiņām, ir kāds bērniņš, kuram ir vajadzīga individuāla uzmanība, psihologa palīdzība, taču pirmsskolas grupiņās ir pārāk liels bērnu skaits, lai pedagogs spētu katram veltīt nedalītu uzmanību.

Psihologs pirmsskolas izglītības iestādē nav tikai tāpēc, lai, sadarbojoties ar grupas pedagogu, sniegtu palīdzību, atbalstu kādam no audzēkņiem. Arī pašām pirmsskolas skolotājām ir nepieciešams psiholoģiskais atbalsts. Šāda veida atbalsts pedagogam kalpotu kā

iedrošinājums, motivācija turpmākajam darbam. Katram reiz dzīvē var pienākt posmi, kad visu gribas “mest malā”, pedagoga profesijā šādi mirkļi var piemeklēt diezgan bieži. Tad noder psihologa sniegtais atbalsts.

Protams, ne visās pirmsskolas iestādēs tiek nodrošināti ikdienā pieejami šie atbalsta sistēmas komponenti, taču, ja pedagogs zina pie kā var vērties, ja vajadzīga palīdzība, tad pedagoģiskais process ir daudz kvalitatīvāks un bērniem draudzīgāks.

Protams, atsevišķās PII ir pieejams psihologs, piemēram, speciālās izglītības pirmsskolas iestādēs. Darba autore gan nav dzirdējusi, vai lasījusi, ka kādā no Rīgas pašvaldības PII būtu sociālais pedagogs. Tomēr zina, ka ir pieejams sociālais pedagogs pirmsskolas izglītības iestādēs ārpus Rīgas pašvaldības. Ar citas pašvaldības PII sociālo pedagoģi tika veikta intervija maģistra darba pētījuma ietvaros.

Arī vecāki nevar prasīt no pedagoga, lai viņš prot risināt visas problēmas, kas vairumā gadījumu ir meklējamas tieši ģimenē, tāpēc ir svarīgi saprast gan vecākiem, gan pašiem pedagogiem, ka ir pieejami sava amata profesionāļi, kas var palīdzēt gadījumos, kad tas ir nepieciešams.

Autoresprāt, viens no galvenajiem priekšnoteikumiem efektīvai atbalsta komponentu sadarbībai ir agrīna problēmas konstatēšana, cenšoties rast risinājumu.

Autore uzskata, ka no atbalsta sistēmas iegūst gan pedagogi, gan iestādes audzēkņi un viņu vecāki. Pateicoties atbalstam, ko saņem pedagogi, pedagogu apmierinātība ar savu darbu aug, līdz ar to kāpjas arī pedagogu dzīves kvalitāte. Par cik pedagogs pirmsskolas izglītības iestādē praktiski visu dienu pavada ar bērniem, visi šie faktori ir nozīmīgi skolotāja attieksmē pret bērniem, audzēkņu labsajūtas nodrošināšanā.

Katrs no atbalsta sistēmas komponentiem nodrošina savai specifikācijai atbilstošu atbalsta veidu. Maģistra darba autore uzskata, ka metodiskais atbalsts ir sevišķi būtisks pirmsskolas izglītības iestādē, tādēļ nākošajā sadaļā autore detalizēti aplūko metodisko atbalstu kā vienu no atbalsta būtiskākajiem komponentiem.

1.2.1 Metodiskais atbalsts

Metodisko atbalstu pedagogiem sniedz PII pieejamais izglītības metodiķis. Autore Anita Šmite metodisko atbalstu definē kā pasākumu sistēmu, kas balstās uz zinātniskiem un praktiskiem sasniegumiem, tiek virzīts uz pedagogu radošuma attīstību, uz pārmaiņām izglītībā. (Šmite, 2004)

„Pirmsskolas izglītības metodiķis ir pedagoģisko ideju uzturētājs. Sadarbībā ar pedagogu kolektīvu izveido iestādes pedagoģiskās filozofijas pamatvirzienus, organizē un vada pirmsskolas izglītības iestādes programmu izstrādāšanu. Izglītības metodiķis rosina un veicina skolotāju darbības kvalitāti un profesionalitātes izaugsmi.” (Golubina, 2007)

Metodiskais atbalsts paredz pirmsskolas pedagogu ilgtspējīgu attīstību mācību darba procesā. Pedagogiem ir ļoti svarīgi aug un attīstīties darbā ar bērniem, jo mūsdienu pasaulē arvien lielāks ir pieprasījums pēc mūsdienīgas, uz radošumu tendētas izglītības iegūšanas. Izglītības iegūšanas pamati ir tieši pirmsskolas izglītībā. PII pedagogi sagatavo izglītojamos turpmākai izglītības iegūšanai.

Pirmsskolas metodiķe, kas ir arī sarakstījusi grāmatu pirmsskolas skolotājiem, Velta Golubina atzīst, ka viņai kā metodiķim svarīgi ir ne tikai palīdzēt pedagogam, bet noturēt arī zināmas prasības pret pedagogiem. Viņai kā metodiķei ir jāiepazīstina pedagogi ar labāko darba pieredzi, jaunāko literatūru, jāpalīdz ar metodiskajām izstrādātnēm. Taču, ja pedagogs saņem kādus materiālus kā atbalstu pedagoģiskā procesa veidošanā, tad tikai paša pedagoga ziņā ir tas, vai viņš šos materiālus izmantos vai tomēr neizmantos. Kā metodiķe savu palīdzību pedagogiem nekad neatteiks un palīdzēs meklēt labāko risinājumu kritiskajās situācijās. (Indriksone, 2006)

Ar metodiskā atbalsta palīdzību pirmsskolas izglītības skolotāji mācību procesu var veidot daudz interesantāku, radošāku. Metodiskais atbalsts palīdz skolotājam visu laiku būt izglītības jauninājumu aprītē. Par skolotāju metodisko izaugsmi jeb profesionālo pilnveidi Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm atbild RIIMC. Šis centrs organizē dažādus kursus un pasākumus visiem Rīgas pedagogiem, turklāt ne tikai pirmsskolas izglītības skolotājiem, bet arī vispārizglītojošo un profesionālo skolu pedagogiem.

Iepazīstoties ar literatūru, autoresprāt, metodiskajā atbalstā ietilpst, pirmkārt, jau pedagoga – metodiķa sadarbība, individuālās konsultācijas. Otrkārt, materiālās bāzes nodrošinājums, metodiskā kabineta pieejamība. Treškārt, praktiskais atbalsts, ieteikumi pedagoģiskā procesa nodrošināšanai.

1.2.2. Metodiskais darbs pirmsskolas izglītības iestādē

Metodiskais darbs ir viens no svarīgākajiem procesiem PII. Šis process galvenokārt sniedz atbalstu pedagogiem, tomēr atbalsts tiek sniegts arī vecākiem. Metodiskā darba norisi pirmsskolas izglītības iestādē nodrošina izglītības metodiķis jeb vadītājas vietnieks.

Pirmsskolas izglītības iestādes metodiķe Solvita Vasiļevska savā rakstā „Metodiskā darba vadības procesa īpatnības pirmsskolas izglītības iestādē” žurnālam „Pirmsskolas izglītība” metodisko darbu definē šādi: „Metodiskais darbs ir pedagogu sistemātisks grupu, kolektīva un individuālais darbs, kas virzīts uz viņu zinātnisko, teorētisko, psiholoģiski pedagoģisko, kultūras un profesionālās meistarības pilnveidi. Metodisko darbu definē arī kā pasākumu sistēmu, kas pamatojas uz zinātnes un prakses sasniegumiem un ir virzīta uz pirmsskolas iestādes pedagogu radošā potenciāla attīstību, galarezultātā uz pārmaiņām izglītībā, tādējādi arī uz pārmaiņām pirmsskolas izglītībā un pirmsskolas izglītības iestādēs.” (Vasiļevska, 2007) Tātad par metodisko darbu atbildīgs nav tikai pirmsskolas izglītības iestādes metodiķis, bet arī pārējais kolektīvs.

1. attēls. Būtiskākie trūkumi metodiskā darba organizācijā un vadībā (Vasiļevska, 2007)

Metodiskajam darbam nav un nemaz nevar būt tikai plusi, ir arī acīmredzami trūkumi (sk. 1.att.). Kā galvenos trūkumus, darba autore vēlētos atzīmēt, iniciatīvas trūkumu kolektīvā – pirmsskolas pedagogi nevēlas darīt pārāk daudz, ir grūti mudināmi uz jauninājumu ieviešanu. Netiek stimulēta pedagogu radošā aktivitāte – autoresprāt, pedagogi visticamāk nevēlas pieņemt šo stimulāciju, jo jūtas pārstrādājušies, uzskata, ka nesaņem pietiekami lielu algu, lai veltītu arī savu brīvo laiku radošām izpausmēm, jo pedagogam pašam vienmēr vispirms ir jāizmēģina un tikai tad jādod darboties bērniem.

Autore Anita Šmite raksta, ka „metodiskais darbs ir pedagogu sistemātisks grupu, kolektīva un individuāls darbs, kas virzīts un pedagogu zinātnisko, teorētisko, psiholoģiski pedagoģisko pilnveidi, uz pedagogu kultūras un profesionālās meistarības pilnveidi.” (Šmite, 2004)

„Pedagoģiskais process pirmsskolā ietver attīstošos, izglītojošos bērna audzināšanas un socializācijas uzdevumus. Šī darba optimizēšana balstās uz darba satura metodisku sakārtošanu un tā regulāru analīzi un izvērtēšanu.” (Golubina, 2007) Metodīķim vienmēr ir jābūt informētam par jaunāko pedagoģiskajā procesā, lai pirmsskolas izglītības satura apguvi veidotu pēc iespējas vienkāršotāku un radošāku, pieejamu katra bērna individuālajām spējām (īpaši jaukta vecuma grupās).

Par metodiskā atbalsta nodrošināšanu pirmsskolas izglītības iestādē rūpējas iestādes metodīķis, tāpēc darba autore tālāk apskata, kā tad metodīķi var definēt, kādi ir galvenie darba pienākumi.

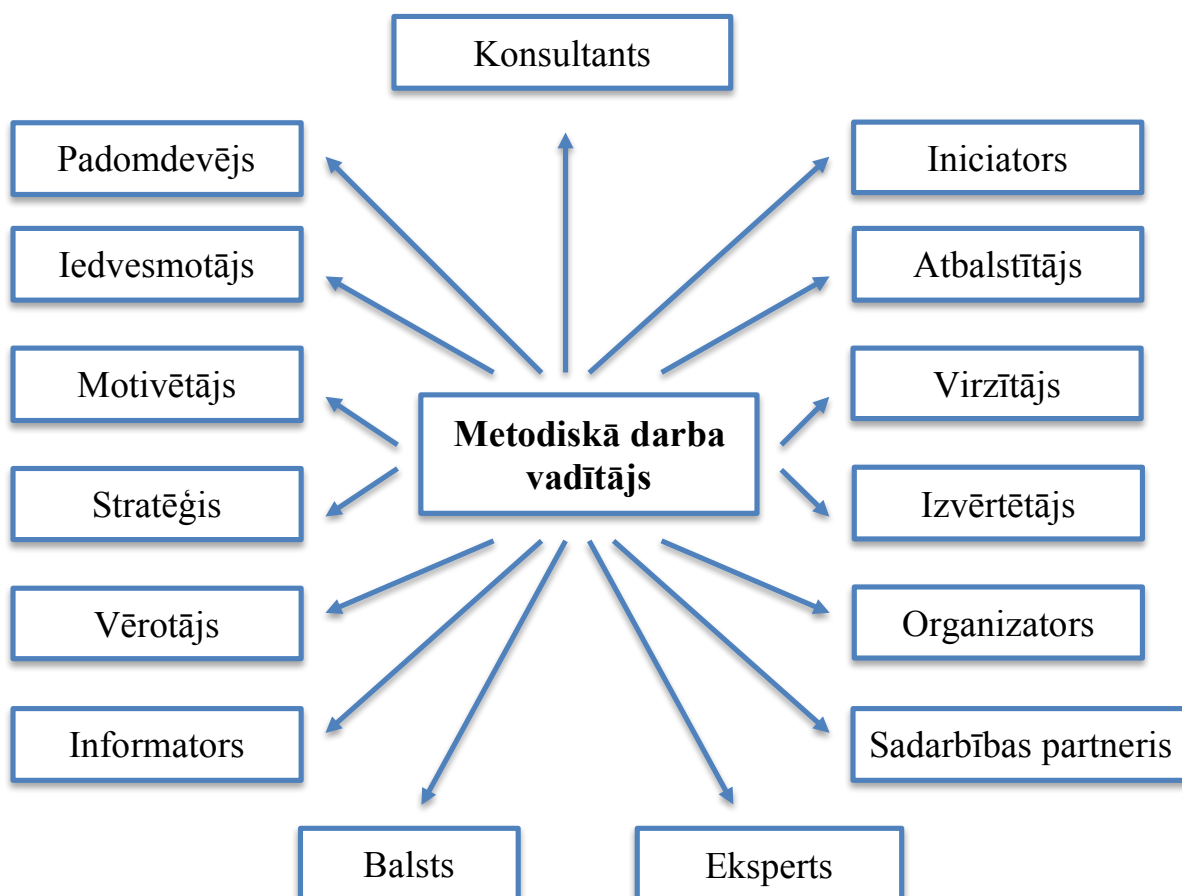
1.2.3. Izglītības metodīķis

Izglītības metodīķis ir darbinieks izglītības iestādē, kurš organizē mācību procesu un nodrošina mācību procesa metodisko vadību. Galvenais uzdevums ir rūpēties un uzmanīt mācību vidi un mācību procesa kvalitāti, izstrādāt veidu skolēnu un skolēnu motivēšanai, lai sasniegtu teicamu rezultātu mācību procesā, atbildēt par iestādes materiāltehnisko nodrošinājumu. (NVA, 2005)

Iestādes metodīķis atbild par metodiskā darba norisi, metodisko materiālu pieejamību pedagogiem metodiskajā kabinetā, par pedagogu informēšanu saistībā ar profesionālajiem jauninājumiem.

Iestādes metodīķa darbu pārrauga un uzmana pirmsskolas izglītības iestādes vadītājs, protams, vadītājs drīkst pārraudzīt arī pirmsskolas izglītības iestādes pedagogu, pedagogu palīgu un citu darbinieku darbu. Izglītības iestādes vadītājam vienmēr jābūt informētam par

visu notiekošo izglītības iestādē. Vadītājam ir jāuzrauga pirmsskolas iestādes metodiķa darbība, lai organizētu atbilstošu likumā noteiktajām darbībām pedagoģisko procesu izglītības iestādē.

2.attēls. Metodiskā darba vadītāja funkcijas un pienākumi (RSIC, 2001)

Pirmsskolas izglītības iestādē metodiķis ir metodiskā darba vadītājs. Balstoties pēc attēlā redzamās informācijas (sk. 2.att.), metodiķim tiek piedēvētas daudz un dažādas funkcijas. Izglītības metodiķim ir jābūt ārkārtīgi elastīgam savā profesionālajā darbībā.

Autoresprāt, viena no galvenajām metodiķa funkcijām ir būt par balstu, atbalstītāju saviem kolēģiem, pirmsskolas pedagogiem. Kā svarīga loma tiek atzīmēta arī sadarbības partneris, jo tikai savstarpēji sadarbojoties pirmsskolas izglītības iestādes kolektīvs var nonākt pie kvalitatīva gala rezultāta.

Metodiķa ikdienu sastāda daudz un dažādi pienākumi, kas nodrošina kvalitatīvāku pedagoģiskā procesa funkcionēšanu izglītības iestādē. Kādi tieši ir izglītības metodiķa pienākumi, autore apraksta nākamajā nodaļā.

1.2.4. Izglītības metodiķa pienākumi

Pirmsskolas pedagoga rokasgrāmatā aprakstīts ar kādiem darba pienākumiem pirmsskolas izglītības iestādē saskaras metodiķis: Pirmsskolas izglītības metodiķis atbild par pedagoģiskā procesa organizāciju iestādē un viņam ir šādi darba pienākumi:

- ❖ metodiskā darba un pedagoģisko pasākumu plāna izstrāde un atbildība par to izpildi;
- ❖ iestādes nodarbību saraksta sastādīšana, ievērojot likumdevēja noteikumus;
- ❖ metodiskās palīdzības sniegšana skolotājiem to darbā ar bērniem;
- ❖ pedagoģijas, psiholoģijas un metodiku jaunāko atziņu ieviešana pirmsskolas praksē un šī darba koordinācija;
- ❖ labākās pedagoģiskās pieredzes apkopošana un ieviešana praksē;
- ❖ teorētisku un praktisku zināšanu sniegšana pedagogu palīgiem par darbu ar bērniem;
- ❖ pedagoģisko novērojumu veikšana, to analīze, konsultācijas pedagogiem un bērnu vecākiem audzināšanas un izglītošanas jautājumos;
- ❖ skolotāju pedagoģiski metodiskās izglītošanas vadība un koordinēšana;
- ❖ pašmāju un ārzemju pedagoģiskās pieredzes ieviešana praksē;
- ❖ izstāžu, mācību ekskursiju un tamlīdzīgu pasākumu organizēšana;
- ❖ sekmē un veicina grupu nodrošinājumu ar mācību līdzekļiem, rotaļlietām pedagoģiski un psiholoģiski pamatotas vides izveidošanai;
- ❖ veic pedagoģisko sadarbību ar vietējo skolu audzināšanas un izglītošanas jautājumos, sagatavojot bērnus skolai;
- ❖ sadarbojas ar pirmsskolas izglītības iestādes (PII) partneriem (TV, izdevniecības, muzeji u.c.);
- ❖ apkopo pedagoģisko literatūru un atbild par pirmsskolas izglītības iestādes pedagoģiskās bibliotēkas izveidi;
- ❖ atbild par iestādes metodiskā kabineta satura izveidi un darbību. (Golubina, 2007)

Izglītības iestādes metodiķim ir jāpārziņina savas iestādes pedagoģiskā procesa norise, lai spētu pēc iespējas kvalitatīvāk plānot turpmāko darbu. Ir jāizvērtē, jāizanalizē iepriekšējie darba rezultāti, kā arī jāizvirza jauni mērķi turpmākajai darbībai, jāveic iestādes pedagoģiskā darba analīze, vai pedagoģiskais process noris noteiktā likuma kārtībā.

Metodiķa pienākumos ietilpst izstrādāt pedagoģiskā darba plānu katram mēnesim, visu pierakstot metodiķa dienasgrāmatā.

Šajā plānā tiek iekļauti visi pedagoģiskā darba organizatoriskie un metodiskie pasākumi:

- ❖ darbs metodiskā kabineta satura pilnveidošanai;
- ❖ pedagoģiskā procesa hospitācijas un analīze;
- ❖ pedagoģiskās sanāksmes un pedagoģiskās padomes sēdes un to saturs;
- ❖ semināri, konsultācijas skolotājiem;
- ❖ skolotāju palīgu pedagoģiski metodiskā izglītošana;
- ❖ pedagoģiskā darba plāna tematiskās ievirzes;
- ❖ pieredzes apmaiņas iespējas un uzdevumi;
- ❖ skolotāju kvalifikācijas celšanas iespējas un pasākumi iestādes mēroga vai apmeklējot citas pirmsskolas izglītības iestādes;
- ❖ svētku pasākumu norises un to uzdevumi;
- ❖ tematiskās pēcpusdienas;
- ❖ iestādes gada tematisko uzdevumu virzība un termiņi;
- ❖ citi nepieciešamie pedagoģiskā darba organizēšanas un risināšanas uzdevumi un pasākumi. (Golubina, 2007)

Pirmsskolas izglītības iestādes metodiķa dienasgrāmata, darba plāns tiek sastādīts, balsoties uz pirmsskolas iestādes gada un semestra darba plānu. Metodiķis uzņemas atbildību par to, kā šis plāns tiek izpildīts. Katram pedagogam ir jābūt informētam par metodiķa izstrādāto pedagoģiskā darba plānu, ar tā saturu.

Pirmsskolas izglītības iestādes metodiķa pienākumos ietilpst arī piedalīšanās vecāku sapulcēs, īpaši mācību gada sākumā, kad tiek izrunāti visi organizatoriskie jautājumi mācību gadam. Metodiķis iepazīstina vecākus ar gaidāmajiem gada pasākumiem, to mērķiem, informē vecākus par attīstības īpatnībām atbilstošajam vecumposmam.

Neatņemama metodiķa darba sastāvdaļa ir pedagoģisko sapulču organizēšana, kurās tiek izrunāti jaunumi saistībā ar pedagoģisko darbu. Šādām sapulcēm būtu jābūt vismaz reizi mēnesī. No savas pieredzes autore salīdzinājumam var piebilst, ka iepriekšējā darba vietā pedagoģiskās sapulces ar metodiķa klātbūtni notika divas reizes gadā (viena pirmajā semestrī, otra otrajā semestrī), tomēr bija arī “mazās sapulces” (bez metodiķa klātbūtnes, iestādes vadītāja organizētas), kurās tika pārrunāts, kā kurai grupai veicās pasākumā, tātad tādas sapulces bija pēc katra svētku koncerta, aptuveni piecas sapulces gada laikā. Pašreizējā darba

vietā metodiķe regulāri rīko pedagoģiskās sapulces. Šīs sapulces notiek ik pa divām nedēļām. Pedagoģiskās sapulces kalpo ne tikai kā pedagoģu iepazīstināšana ar metodiskajiem jaunumiem, bet arī tiek attīstīts kolektīvisms starp iestādes darbiniekiem. Šajās sapulcēs pedagoģi savā starpā var apmainīties dažādām idejām, ieteikumiem sekmīgākam pedagoģiskajam darbam. “Skolotāju neformāls dialogs par darba jautājumiem, domu apmaiņa, viedokļu noskaidrošana, atziņu bagātināšana ir viena no mācīšanās formām. Neformāla dialoga vērtība ir plaša – tieši tas palīdz līdzkonstruēt sarunu partneru pieredzi, sasniegt jaunu vai saskaņotu izpratni par profesionālo darbu.” (Žogla, 2008)

Lai cik nozīmīgs un būtisks pirmsskolas izglītības iestādē nebūtu metodiskais atbalsts, arī kolēģu atbalsts ir vienlīdz nepieciešams ikvienam pedagoģam.

1.3. Kolēģu atbalsts

Mūsdienās ļoti daudz tiek diskutēts par sadarbību, sadarbības prasmju pilnveidošanu un attīstību. Jebkurā izglītības iestādē ir svarīga kolēģu savstarpējā sadarbšanās. Administrācijai, līderiem no skolotāju vidus, atbildīgajiem par pedagoģu attīstīšanos ir jāpiemīt prasmēm un zināšanām, lai veidotu uz rezultātiem orientētu sadarbību, kas ietilpst katra skolotāja ikdienā. (H. K. Wong, 2003)

Darba autorei kā pirmsskolas pedagoģam ir svarīgi, lai ar kolēģiem veidotos laipnas, cieņpilnas attiecības. Lai zina, ka ir pie kā vērsties pēc padoma. Pieredzējušākie pirmsskolas pedagoģi var sniegt savu atbalstu dažādos veidos, pamatojoties uz gadu gaitā gūto pieredzi.

Pirmsskolas izglītības iestādēs kolēģi var apmainīties radošām idejām, dalīties pieredzē, ieteikumiem disciplīnas uzturēšanai.

Uzsākot darbu pedagoģa profesijā, atbalsts no kolēģiem bieži vien ir nepietiekams. Mentorings un atbalsts no pieredzējušajiem kolēģiem ir ļoti būtisks, lai pēc iespējas veiksmīgāk pilnveidotu jaunā skolotāja zināšanas. (Edutopia, 2008)

Īpaši svarīga sadarbība ar kolēģiem ir, uzsākot darbu jaunā izglītības iestādē. Autors Harry K. Wong raksta, ka mentorings nav ievadīšana jaunajā iestādē. Ievadīšana ir sadarbības process, kā tiek organizētas zināšanas par kultūras kopīgi dalītajām vērtībām. Mentorings drīzāk ir „viens pret vienu” process, kad mentora atbalsts un palīdzība tiek piedāvāta atsevišķiem skolotājiem. Ievadīšanas process ir labi organizēts, ilgstošs, vairāku gadu garumā realizēta programma. Mentors un tā darbs ar jaunajiem pedagoģiem var būt kā daļa no šī procesa, bet ne viss process kopumā. (H. K. Wong, 2003)

Mentora loma nav tikai sarežģīta un vērtā uz jauno skolotāju iepazīstināšana ar darbu, bet gan arī emocionāla loma sniedzot atbalstu jaunajiem pedagogiem. Daudzas izglītības iestādes cenšas izveidot pēc iespējas labākas mentoringa darba sistēmas, kas atbalstītu jaunos pedagoga darba censoņus. (Cullingford, 2006)

Lai mentora darbs būtu pēc iespējas noteiktāks, mentori strādā pēc noteiktiem nosacījumiem. Jaunajiem pedagogiem ir jāievēro sekojoši nosacījumi:

- ❖ viņi izmanto mentora piedāvātās procedūras;
- ❖ jaunie pedagogi novērtē mentora darbu, sniegto atbalstu;
- ❖ vienmēr uzklausā mentora sakāmo;
- ❖ paši ir gatavi lūgt pēc mentora palīdzības;
- ❖ viņi rīkojas saskaņā ar mentora padomiem;
- ❖ jaunie pedagogi paši apzinās savas pieļautās kļūdas;
- ❖ gatavi pārdomāt iegūto pieredzi, izdarīt secinājumus par to;
- ❖ pieņem sniegtās starppersonu prasmes. (Cullingford, 2006)

Visu kolēģu savstarpējais atbalsts ir svarīgs jebkurā iestādē, ne tikai izglītības iestādē, ne tikai pirmsskolas izglītības iestādē. Katrai iestādei būtu jāattīsta komandas darbs, komandas savstarpējais atbalsts. Lai komandas darbs būtu pēc iespējas efektīvāks, būtu jāattīsta šādas ievirzes kolektīvā: zināšanu apmaiņa starp darba grupām, kolēģiem; komandas lomas; sevis apzināšanās kā komandas biedrs; atbalsts labam klimatam iestādē; skolotāju sociālās veselības nodrošināšana; komunikācijas prasmiņu attīstīšana kolektīvā. (Havratilova, 2017)

Ikdienā pirmsskolas pedagogs sadarbojas ne tikai ar metodiķi, vadītāju, kolēģiem, bet arī ar audzēkņu vecākiem. Atbalstu, ko vecāki var sniegt pirmsskolas skolotājam, autore aplūko nākamajā sadaļā.

1.4. Vecāku atbalsts

Pirmsskolas vecumā bērnu izglītošanai un audzināšanai svarīga ir pirmsskolas pedagogu un vecāku sadarbība. Šo sadarbību var dēvēt kā atbalstu gan no vecākiem pedagogiem, gan no pedagogiem vecākiem. Gan ģimenei, vecākiem, gan pirmsskolas pedagogiem ir viens, kopīgs mērķis – pēc iespējas kvalitatīvāka un sekmīgāka bērnu audzināšana un sagatavošana skolai. (Giluča, Kaņepēja, 2003)

Autores Kozlova un Kuļikova min, ka skolotājs apzinās to, ka vecāku un skolotāju sadarbība tiek vērsta bērna interesēs, taču ir nepieciešams par to pārliecināt arī vecākus. (Козлова, Куликова, 2000)

Svarīgi, lai vecāki jūt un būtu pārliecināti par skolotāju labo attieksmi pret bērnu; justu skolotāja kompetenci audzināšanas jautājumos. Uzticēšanās pati no sevis neveidosies, skolotājs to var nopelnīt ar labu, nesavtīgu attieksmi pret bērnu, centieniem attīstīt un audzināt bērnu „labo”, labsirdību. (Козлова, Куликова, 2000) Ja pirmsskolas skolotājs panāk to, ka vecāki viņam uzticas, tad arī skolotājs saņems no vecākiem atbalstu dažādos jautājumos, kas saistīti ar bērna izglītošanu, dažādām aktivitātēm pirmsskolas izglītības iestādē.

„Ir gadījumi, ka skolotājs var iztikt bez sadarbības ar vecākiem, bet ir 6 apsvērumi, kuru dēļ šī sadarbība ir nepieciešama:

- Sadarbība veicina bērna socializāciju, integrēšanos sabiedrībā;
- Īstajā laikā tiek pamanītas bērna vajadzības un attīstītas spējas;
- Tiek saskaņotas pedagoģiskās prasības pret bērnu;
- Notiek vecāku pedagoģiskā izglītošana, aktualizējot jaunākos pētījumus un nostādnes pedagoģijā un psiholoģijā;
- Veidojas bērnu dzīves sociālā kontrole;
- Bērns iegūst kā personība – pašapziņu, atbalstu savām pūlēm, vecāku sapratni.” (Klauža, Kozaka, Pagraba, Smirnova, Veispale, 2009)

Autores Ruta Kaņepēja un Zane Gaugere raksta, ka kvalitatīvai sadarbībai ir nepieciešama pirmsskolas pedagoga un vecāku savstarpējā uzticēšanās, uzmanība, tad arī sadarbība būs veiksmīgāka. Vecāki var ieteikt skolotājam, kā rast kontaktu un pozitīvāku pieeju bērnam, īpaši, ja bērns ir bikls, kautrīgs. (Kaņepēja, Gaugere, 2012)

Darba autore pati darbojas kā pirmsskolas skolotāja un vecāku atbalstu izjūt katru dienu, piemēram, vecāki papildina rotaļlietu klāstu, tiek atnestas salvetes, tiek meklēti kopīgi risinājumi, lai uzlabotu katra izglītojamā individuālo attīstību, tiktu uzlabots zināšanu līmenis. No vecāku līdzekļiem finansiāli tiek atbalstītas dažādas interešu izglītības nodarbības,

piemēram, ritmika, angļu valoda, kā arī piedāvātie pasākumi – koncerti, teātri. Autore savu audzēkņu vecāku sniegto atbalstu ļoti novērtē, jo ne visām pirmsskolas skolotājām grupas audzēkņu vecāki ir tik pretimnākoši, atbalstoši.

Jo atbalstošāki pret pedagogiem ir vecāki, jo lielāku cieņu un simpātijas pret šiem vecākiem izjūt pedagogi. Tāpēc ir svarīgi pedagogu un vecāku attiecībās ievērot dažus principus:

- ❖ Neuzņemt sarunu personīgi;
- ❖ Runāt un uzvesties kā bērna pedagogam, nevis personīgu motīvu vadītājam;
- ❖ Neuzņemties vecāku atbildības daļu;
- ❖ „neiekrist” simpātijās un neveidot īpašu attieksmi atkarībā no vecāku profesijas vai ieņemtā amata, sniegtā atbalsta. (SPKC, 2014)

Bērni paši vienmēr lepojas, ja vecāki jebkādā veidā ir izrādījis atbalstu pirmsskolas izglītības iestādei, pirmsskolas pedagogam. Margeviča I. dalās savā pieredzē par vecāku sniegto atbalstu Ezernieku PII rakstot, kas vecāki vienmēr ir gatavi palīdzēt un atbalstīt pedagogus, iekārtojot dažādus aktivitāšu centru grupiņās. Iestādes pedagogi un vadītāja ir novērojuši, ka bērni labprātāk spēlējas tieši tajos aktivitāšu centros, kuri ir tapuši ar izglītojamo vecāku palīdzību. Vecāki vienmēr ir gatavi piedalīties dažnedažādajos iestādes organizētajos pasākumos, piemēram, svētku koncertos, vecāku sapulcēs, izstādēs. Bērnu vecāki ir ieinteresēti savu atvašu attīstībā un vienmēr līdzdarbojas ar pedagogiem, virzās uz kopīgu mērķi. (Margeviča, 2005)

Jebkurā pirmsskolas iestādē vecākiem būtu jādarbojas kā balstam sava bērna pedagogiem, jo pedagogs ir tas cilvēks, kurš pavada ar bērnu lielāko dienas daļu.

2. ATBALSTA SISTĒMAS VADĪŠANA

Galvenais komponents, kas satur visu atbalsta sistēmu kā vienotu veselumu izglītības iestādē noteikti ir pirmsskolas izglītības iestādes vadītājs.

Darba autore uzskata, ka pārdomātai atbalsta sistēmas vadīšanai galvenais atslēgvārds ir komanda, komandas darbs. Lai nodrošinātu pietiekami kvalitatīvu un ilgtspējīgu atbalstu pirmsskolas izglītības pedagogiem darbā ar bērniem, pedagogiskā procesa veidošanā, tad nepieciešams visiem iestādes darbiniekiem sadarboties un strādāt kā vienotai komandai nevis katram savās interesēs.

Īpaši svarīga loma komandas darbā ir iestādes vadītājam, jo tieši vadītājs ir tas, kurš pārstāv komandas intereses visos jautājumos, kas saistīti ar komandas darbību – tā par komandas darbu un vadītāju tajā izsakās Anita Šmite. (Šmite, 2006) Jebkurš no iepriekš minētajiem komponentiem ir svarīgs atbalsta sistēmas vadīšanā, tomēr vadītājs ir tas, kurš vada šo komandu uz pilnvērtīgāku rezultātu.

Komandai ir jāstrādā vienotā atbalsta sistēmā, lai sasniegtu labākos iespējamus rezultātus atbalsta sniegšanā pedagogiem. Anita Šmite ir izveidojusi priekšnoteikumus, kuri ir jāievēro rezultatīvākam komandas darbam:

- ❖ „visiem ir kopīga interese iespējami labāk veikt darbu;
- ❖ komandas izvirzītajiem mērķiem ir absolūta prioritāte;
- ❖ nav konkurences cīņas komandas iekšienē;
- ❖ saskarsmei, savstarpējai komunikācijai ir konkrēts mērķis;
- ❖ cilvēki uzticas cits citam tāpat, kā uzticētos sev.” (Šmite, 2006)

Jo saliedētāka, draudzīgāka iestādes darbinieku komanda, jo kvalitatīvāks ir sniegtais atbalsts, atbalsta sistēma un ne tikai pirmsskolas pedagogiem, bet visiem pirmsskolas izglītības iestādes darbiniekiem.

Lai atbalsta sistēma tiktu veiksmīgi vadīta komandas darbam ir jābūt kā konkrēti izveidotam pasākumu kopumam. Katram komandas dalībniekam, atbalsta sistēmas komponentam ir jāapzinās sava vērtība šajā ķēdītē un jāsniedz savs ieguldījums attiecīgajā momentā, kad tas ir vajadzīgs. Un šīs atbalsta sistēmas ķēdes pats svarīgākais posms ir PII vadītājs.

Vadībai un vadītājam ir jābūt dinamiskam, orientētam uz procesu, un personīgi iesaistītam iestādes procesos un darbinieku atbalstīšanā. Spēcīgs vadītājs veicina izcilību un taisnīgumu savā izglītības iestādē, savos darbiniekos; veicina komunikācijas progresu;

atbalsta darbiniekus, dažādas darbinieku aktivitātes, kas lielākoties vērstas uz izglītības iestādes progresu, attīstību. (Zepeda, 2003)

Pirmsskolas izglītības iestāde vadītājs ir atbildīgs, lai iestādē valdītu atbalstoša vide. Lai radītu atbalstošas vides sajūtu darbiniekiem vajadzīga ir sava fiziskā telpa, jānodrošina visi nepieciešamie materiāli, arī tehnoloģiskie resursi, jāiedibina strukturēta ikdiena, kā arī dienas gaitas plānošana. (Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education, 2015) Ja tiek radīta specifiska, atbalstoša vide pedagogu dzīves un darba kvalitāte uzlabojas. Lai gan pirmsskolas pedagogs, visu dienu ir ciešā saskarē ar audzēkņiem, ir jārod laiks sev pašam vismaz pāris minūtes dienas laikā.

2.1. Vadības loma atbalsta sistēmas nodrošināšanā

Mūsdienās ļoti aktuāls jautājums ir par vadības lomu iestādē, labvēlīga iestādes iekšējā klimata nodrošināšanu.

„Pedagoģiskā procesa organizētāji pirmsskolas izglītības iestādē ir tās vadītājs un iestādes izglītības metodiķis.” (Golubina, 2007) Iestādes vadītājs un metodiķis (vadītājas vietnieks) ir galvenās personas, kuras pirmsskolas izglītības iestādē atbild par pedagoģiskā procesa organizēšanu un realizēšanu. Vadītājam ir jāsadarbojas ne tikai ar iestādes metodiķi, bet arī ar skolotājiem un citiem darbiniekiem. „Skolotāju un vadītāju sadarbība sākas ar visiem saprotamu mērķu formulēšanu un jaunu struktūru veidošanu, kas seko citas stratēģijas: jauni un papildināti mācību materiāli, personāla izglītošana, jauna mācīšanās stratēģiju apguve un pārmaiņas skolotāju uzskatos un vērtībās.” (Celma, 2006)

Neviena iestāde, neviena organizācija nav iedomājama bez spēcīgas, kompetentas administrācijas (vadības). Iestādes vadītājam ir jābūt tam, kas veido pedagogiem tik ļoti nepieciešamo atbalsta sistēmu.

Par vadītāja darbu žurnālā „Pirmsskolas izglītība” stāsta Rīgas PII „Māra” vadītāja Iveta Zaķe, par to ka vadītājam ir nepieciešams iemantot gan savu darbinieku, gan bērnu un vecāku uzticību, ir jāpieņem optimāls risinājums visām iesaistītajām pusēm. Pirmsskolas iestādes vadītāja savu amatu raksturo kā nemitīgu „noturēšanos” uz laipas. (Zaķe, 2005)

Citā „Pirmsskolas izglītības” numurā Viktorija Strautniece raksta, ka „vadītājam ir nepieciešamas spējas attīstīt emocionalitāti, veidot uzticēšanos un spēja radīt psiholoģisko saskaņu. Jebkuram vadītājam jāattīsta šīs spējas, ja viņš vēlas izveidot un vadīt perspektīvu un

darboties spējīgu komandu.” (Strautniece, 2005) Vadītājs būs tas, kurš noteiks iestādes sociālo un emocionālo klimatu.

Pirmsskolas pedagogiem ir svarīgi apzināties, ka viņi var griezties pie iestādes vadītāja, ka viņi netiks atraidīti, bet gan saņems nepieciešamo atbalstu. Ja arī pirmsskolas izglītības iestādē ir pieejams regulāri kāds no iepriekš minētajiem atbalsta komponentiem, tad tāpat bez vadītājas piekrišanas un atbalsta pedagogs nedrīkst darboties. Ja kādam bērnam, piemēram, ir vajadzīga psihologa palīdzība, tad pirmsskolas izglītības iestādes vadītājam vienmēr ir jābūt informētam, kāds tam ir iemesls, kā arī vadītājs atbalstīs savus darbiniekus komunikācijā ar vecākiem.

2.3. Komunikācija kvalitatīvas atbalsta sistēmas nodrošināšanai

Jebkurš no pirmsskolas izglītības iestādes darbiniekiem ir atbildīgs, lai iestādē valdītu patīkama, cieņpilna attieksme vienam pret otru. Ja iestādes vadītājs ir izveidojis efektīvu komunikāciju starp iestādes darbiniekiem, pedagogiem, tas parāda vadītāja kā komandas līdera prasmes. (New Zealand Ministry of Education, 2017)

Autore pēc savas pieredzes domā, ka viens no kolektīva vienojošākajiem komponentiem iestādē ir izglītības iestādes metodiķis jeb vadītāja vietnieks. Metodiķis ir atbildīgs par pedagoģiskā procesa kvalitāti, jānovērš trūkumi pedagoģiskajā un metodiskajā darbībā, ja tādi ir. „Atbilstoši pedagogu interesēm, objektīvām un subjektīvām vajadzībām, kolektīvam var būt vairākas tēmas. Metodiķis informē par iespējām apmeklēt pedagoģiska vai psiholoģiska satura kursus, seko to regulāram apmeklējumam, koordinē pedagogu piedalīšanos metodiskajās apvienībās, pieredzēs skolās, mācību ekskursijās utt., organizē iespēju iepazīties ar citu bērnu darbu labāko pedagoģisko pieredzi, informē par jaunāko pedagoģisko, psiholoģisko, metodisko literatūru.” (Boša, Cīrule, 1996) Pirmsskolas pedagogiem ir svarīgi uzturēt koleģiālas attiecības ar metodiķi, pašiem vaicāt pēc palīdzības, ja jūt, ka tas ir nepieciešams, jo pedagoga nolaidība pret saviem tiešajiem darba pienākumiem, pirmkārt, ietekmē pirmsskolas izglītības iestādes izglītojamos.

Autoresprāt, ne iestādes vadītājam, ne metodiķim nevajadzētu sevi stādīt augstāk par citiem darbiniekiem, jo tas tikai nelabvēlīgi iespaido kolektīva savstarpējo saskarsmi, komunikāciju, rodas neuzticēšanās, līdz ar to pedagogi iespējams mazāk ieklausās metodiķa ieteikumos. „Liela loma ir veidam, kā tiek uzklauti darbinieki un kā organizācijā tiek izplatīta informācija. Svarīgi, lai komunikācija būtu brīva un nevienā posmā informācija

netiktu sakropļota vai nepazustu. Ja darbinieki saņem nepatiesas ziņas vai vispār tās nesaņem, veidojas labvēlīga vide baumām un intrigām, kas sagrauj uzticēšanos vadītājam un var ļoti sabojāt iekšējo klimatu. Jāparūpējas, lai būtu brīva informācijas plūsma no augšas uz apakšu, no apakšas uz augšu un horizontālā – starp kolēģiem. Dažādi cilvēki uztveres īpatnību dēļ informāciju uztver dažādi, tāpēc ir jāpārbauda vai tas, kuram tika nodota ziņa, to sapratis pareizi, jānodrošina atgriezeniskā saite.” (Strautniece, 2005) Rīgas 199. Pirmsskolas izglītības iestādes metodiķe Solvita Vasiļevska par komunikāciju un sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē izsakās šādi: „Nozīmīgs ir arī sadarbības process, kas veicina mācību iestādes pilnveidošanos un attīstību. Jāatzīmē, ka sadarbības procesa dalībniekiem ir iespējas apgūt tās prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas praktiskās sadarbības organizācijai. Īstenojot pirmsskolas izglītības iestādes mērķus, kopējā darbībā ir iespēja paust aktivitāti, mērķtiecību, apziņu un pašapziņu, izvēli un brīvību rezultāta sasniegšanā – tādējādi vedinot pirmsskolas attīstības procesu.” (Vasiļevska, 2008) Metodiķim svarīgi sadarboties gan ar pedagogiem un vadītāju, gan arī ar bērnu vecākiem, veicinot pirmsskolas izglītības iestādes un vecāku sadarbību pēc iespējas labvēlīgāku.

Pozitīva komunikācija ir svarīga ne tikai pirmsskolas izglītības iestādē, bet jebkurā vietā, jo cilvēkiem patīk sadarboties ar laipniem, pieklājīgiem partneriem. Labvēlīga komunikācija palīdz veidot atbalstošu vidi pirmsskolas izglītības iestādē.

3. PILOTPĒTĪJUMS

Pilotpētījums tika veikts maģistra prakses ietvaros. Tika izstrādāts kā izmēģinājums maģistra darba pētījumam, lai izprastu, ko mainīt, kā plašāk izvērst maģistra darba pētījumu. Pilotpētījums kalpo kā paraugs maģistra darba pētījumam. Apkopojot maģistra prakses ietvaros veikto pētījumu, darba autore apzinājās pieļautās kļūdas, kuras varēja novērt maģistra darba pētījuma ietvaros.

Pilotpētījuma ietvaros tika veikta anketēšana. Anketā tika iekļauti arī “atvērtie” jautājumi, taču respondenti bija skopi savās atbildēs, tāpēc šāda tipa jautājumi vairs netika iekļauti maģistra darba pētījumā.

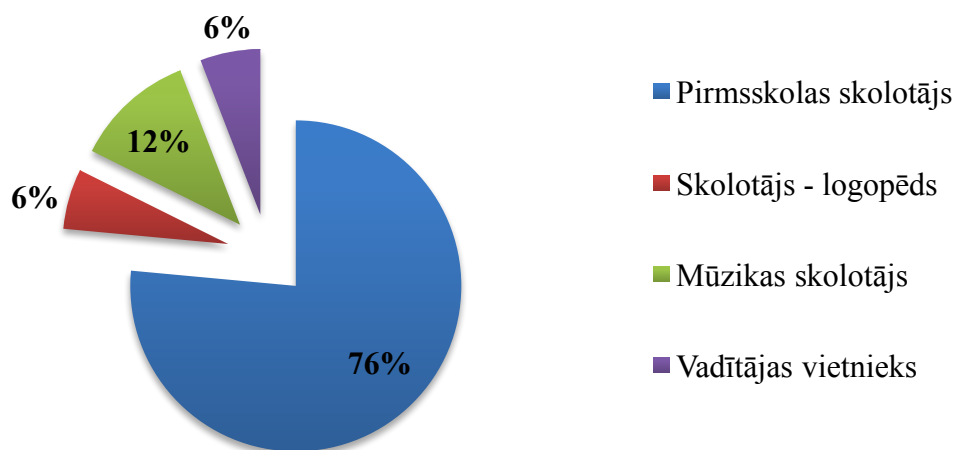
Darba autore uzskata, ka pilotpētījums varēja izdoties kvalitatīvāks. Autore bija cerējusi uz lielāku pedagogu kolektīva atsaucību anketēšanas procesā. Skolotāji ļoti nelabprāt aizpildīja anketas, nereti atstājot „atvērtos” jautājumus tukšus. Anketēšanas process bija daudz garāks nekā tas sākotnēji tika iecerēts. Tas ilga aptuveni divas nedēļas. Iestādes pedagogi ar anketu aizpildīšanu izrādīja kūtrumu nevis ieinteresētību veikt uzlabojumus iestādes metodiskajā darbībā. Autore secina, ka iestādes darbs nevar gūt panākumus, ja pedagogu kolektīvs nav tendēts uz vienotu darbu izglītības iestādes pilnveidošanai.

Pirmsskolas izglītības iestāde X metodiķe izrādīja interesi par pētījuma veikšanu, labprāt piedalījās intervijā, palīdzēja ar anketu izdalīšanu pirmsskolas pedagogiem.

Apkopojot un analizējot anketas, autorei radās priekšstats, ka pedagogi vēlas parādīt katrs pats sevi „no labās puses”, akcentējot kāda cita trūkumus. Maģistra darba autore neieguva cerētos rezultātus, veicot pilotpētījumu savā darba vietā.

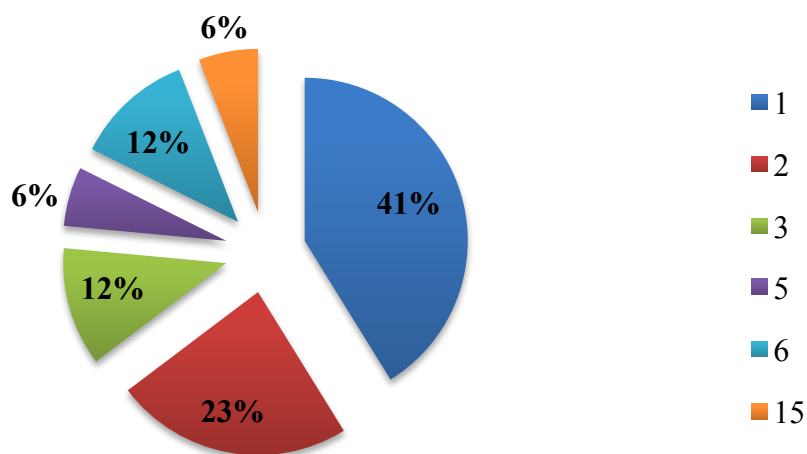
3.1. Anketu apkopošana un analīze

Pilotpētījuma anketa sastāvēja no desmit jautājumiem. Anketēšanā piedalījās 17 pedagogi, kuri strādā pirmsskolas izglītības iestādē X, kas ir arī darba autores darba vieta. Piedalījā ne tikai pirmsskolas pedagogi, bet arī metodiķe, logopēde un mūzikas skolotāji.

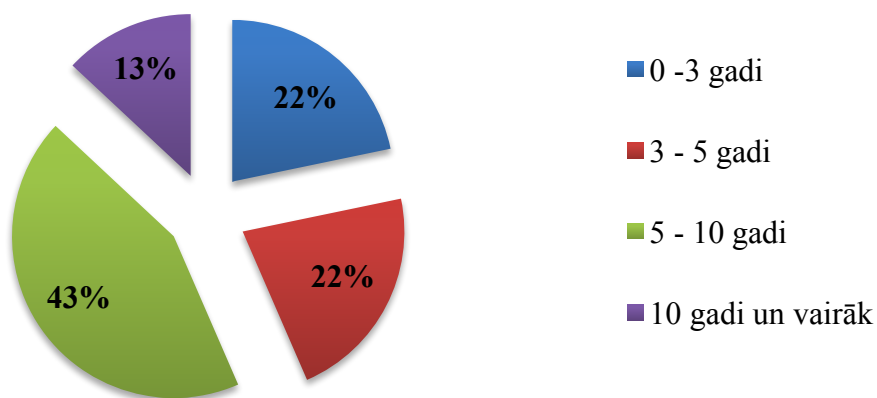
3. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 1. jautājumu “Jūsu amats pirmsskolas izglītības iestādē?”

Tika aptaujāti 13 pirmsskolas izglītības pedagogi, 2 pirmsskolas izglītības mūzikas pedagogi, pedagogs – logopēds un vadītājas vietniece (izglītības metodiķe). Kopumā tika aptaujāti 17 pirmsskolas izglītības iestādes X pedagogi.

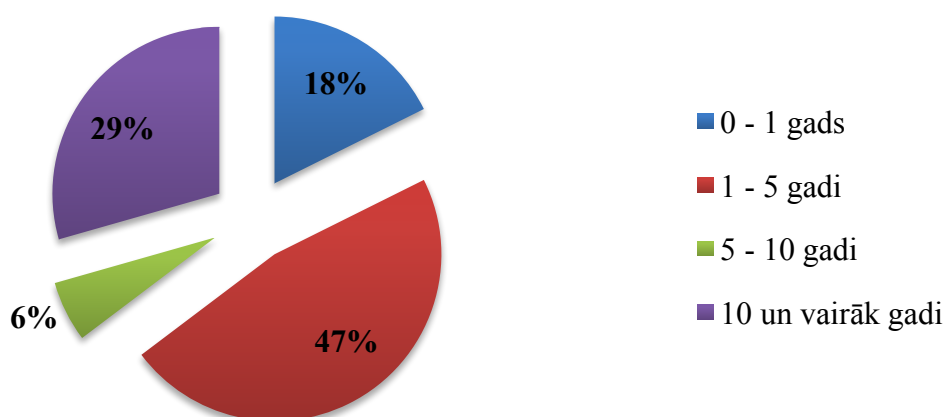
4. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 2. jautājumu “Cik pirmsskolas izglītības iestādē kopumā esat strādājis?”

41% jeb 7 skolotāji ir strādājuši tikai vienā pirmsskolas izglītības iestādē, 23% jeb 4 skolotāji ir strādājuši divās pirmsskolas izglītības iestādēs, divi pedagogi ir strādājuši 3 pirmsskolas izglītības iestādēs, viens pedagogs ir strādājis 5 pirmsskolas izglītības iestādēs, divi – sešās pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī viens pedagogs ir atzīmējis, ka strādājis 15 pirmsskolas izglītības iestādēs.

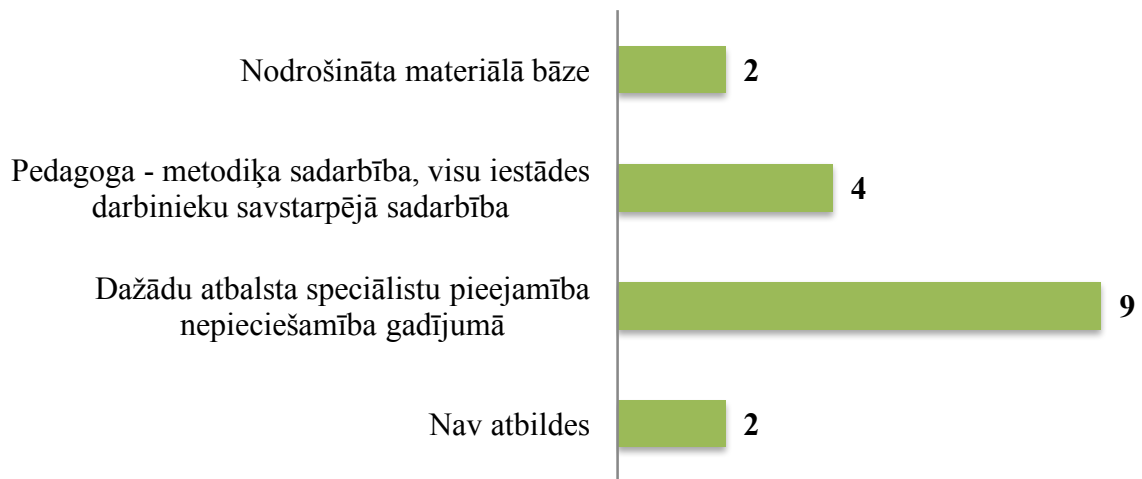
5. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 3. jautājumu “Cik ilgs ir Jūsu darba stāžs kā pirmsskolas pedagogam?”

Lielākā daļa, kopumā 43%, no aptaujātajiem pedagogiem kā pirmsskolas izglītības pedagogi strādā no 5 līdz 10 gadiem. 13% no aptaujātajiem pedagogiem par pirmsskolas izglītības skolotājiem strādā jau desmit gadus un vairāk.

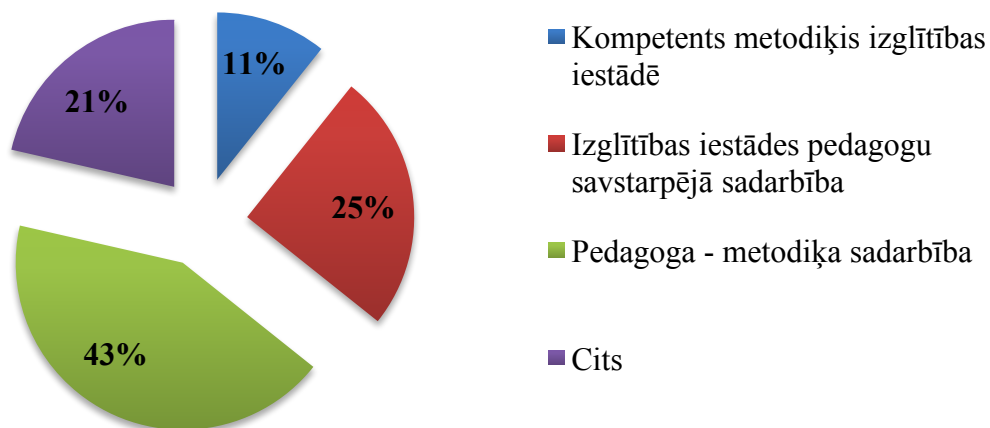
6. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 4. jautājumu “Cik ilgi Jūs strādājat pirmsskolas izglītības iestādē X?”

Gandrīz puse no aptaujātajiem pedagogiem, precīzi 47%, pirmsskolas izglītības iestādē X strādā no 1 līdz 5 gadiem, tātad šajā iestādē tiek novērota darbinieku maiņa. 29% no visiem respondentiem šajā iestādē strādā 10 gadus un vairāk, kas visnotaļ nav slikts rādītājs.

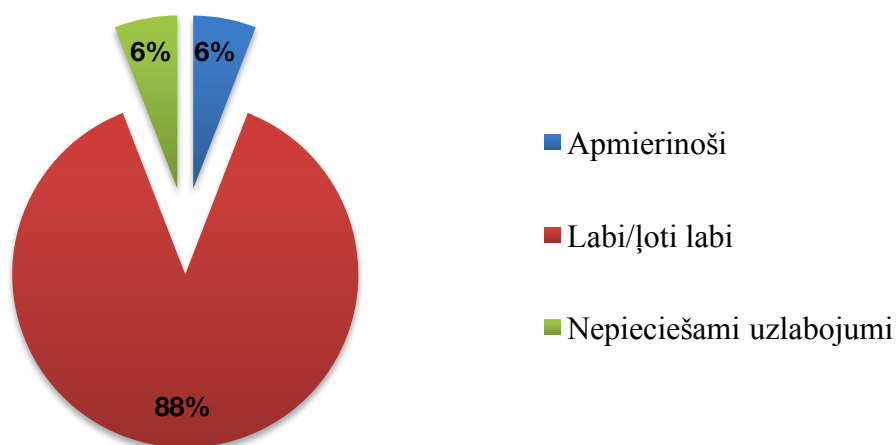
7. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 5. jautājumu “Ko Jūs saprotat ar vārdiem “atbalsta sistēma”?”

Lielākā daļa pedagogu kā „atbalsta sistēmu” min dažādu atbalsta speciālistu pieejamību nepieciešamības gadījumā, piemēram, psihologa, sociālā pedagoga, mediķa pieejamību problēmsituācijās. 4 skolotāji „atbalsta sistēmu” saista ar pedagogu un metodiķa sadarbību, atzīmējot, ka nepieciešams būtu visu iestādes darbinieku vienots, kolektīvs darbs izglītības iestādē.

8. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 6. jautājumu “Kādi, Jūsuprāt, ir galvenie kritēriji kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai?”

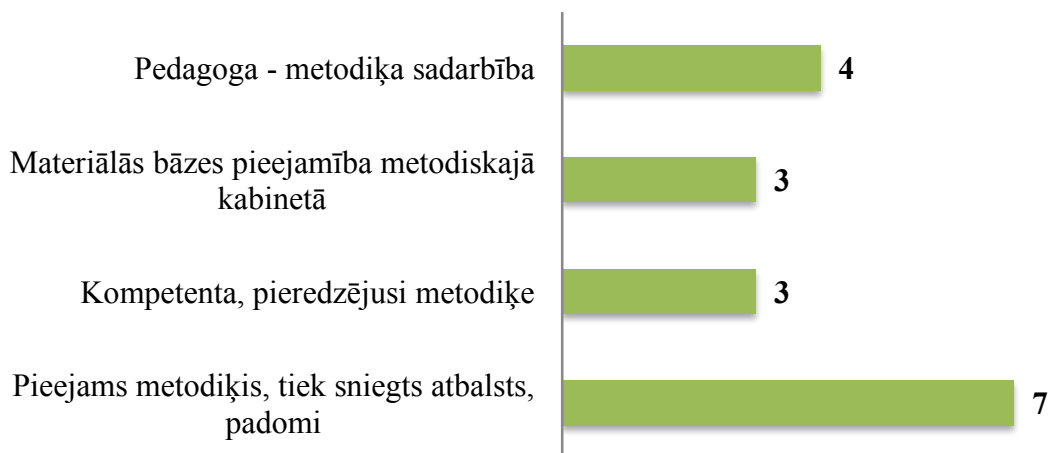
43% no respondentiem kā galveno kritēriju kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai min pedagoga – metodiķa sadarbību, kā arī iestādes pedagogu savstarpējo sadarbību, vēlams pedagoģiskajā procesā iesaistīt visus iestādes darbinieku un izglītojamo vecākus.

9. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 7. jautājumu “Kā Jūs vērtējat metodisko darbu pirmsskolas izglītības iestādē X?”

88% no respondentiem pārlicinoši atzīst metodiskā darba norisi pirmsskolas izglītības iestādē X kā labu un ļoti labu.

Protams, ir arī respondenti, kas uzsver, ka metodiskajam darbam pirmsskolas izglītības iestādē X ir nepieciešami uzlabojumi.

10. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 8. jautājumu “Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie plusi metodiskajai darbībai pirmsskolas izglītības iestādē X?”

Kā galveno no iestādes metodiskā darba plusiem pedagogi atzīmē to, ka metodiķis vienmēr ir pieejams, kad tas ir nepieciešams. Tiek sniegtas metodiskās konsultācijas pēc vajadzības. Kā pluss iestādei ir arī kompetenta un pieredzējusi metodiķe, kura iestādē par metodiķi darbojas jau 20 gadus.

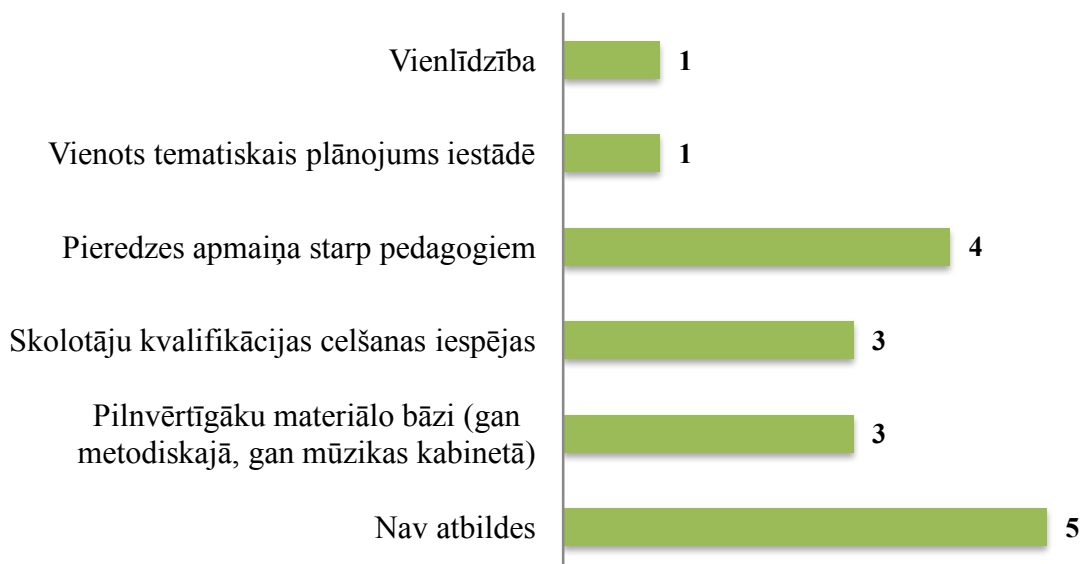

11. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 9. jautājumu “Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie mīnusi metodiskajai darbībai pirmsskolas izglītības iestādē X?”

Lielākā daļa no pedagogiem nesniedz atbildi par iestādes metodiskā darba mīnusiem. Ir pedagogi, kas atzīmē to, ka iestādes metodiskajā darbībā mīnusus nesaskata, metodiskais darbs norit labi, atbilstoši mācību procesa kvalitatīvai norisei, vērstai uz bērnu attīstību.

Tiek atzīmēti tādi mīnusi kā nepietiekams laiks konsultācijām, kā arī nepietiekama konfidencialitāte diskrētos jautājumos. Izglītības iestādes metodiķe kā mīnusu min atsevišķu pedagogu vāju sagatavotību pedagoga amatam, vāju pašiniciatīvu pedagoģiskajā procesā. Pedagogiem ir zema motivācija, lai pilvērtīgi veidotu savu mācību darbu, lai gan autore uzskata, ka lielākā motivācija pedagoga darbībā ir tā, ka bērna attīstībā un pilnveidē var saskatīt pedagoga „darba augļus.”

Autore kā galveno no minētajiem mīnusiem uzskata konfidencialitātes trūkumu, diemžēl, bet sieviešu kolektīvā tā ir diezgan bieža parādība.

12. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 10. Jautājumu “Ko Jūs vēlētos uzlabot metodiskajā darbā pirmsskolas izglītības iestādēX?”

Pieci no visiem septiņpadsmit aptaujātajiem skolotājiem nav snieguši atbildi uz jautājumu par nepieciešamajiem uzlabojumiem metodiskajā darbībā pirmsskolas izglītības iestādē X. 4 skolotāji vēlētos, lai norisinātos pieredzes apmaiņa starp iestādes pedagogiem. Tiek minēta arī skolotāju kvalifikācijas celšanas nepieciešamība un lielāka materiālā bāze grupās un metodiskajā kabinetā. Ir pedagogi, kas vēlas lielāku vienlīdzību pirmsskolas izglītības iestādē X, kā arī vienotu tematisko plānojumu iestādē, jo ir pedagogi, kuri mācību darbu veidotu pēc izglītības metodiķes ieteiktajām tēmām, bet ir skolotāji, kas izmanto citas tēmas.

3.2. Intervija ar pirmsskolas izglītības iestādes X izglītības metodiķi

1. Cik ilgi Jūs strādājat par izglītības metodiķi?

- Kā pirmsskolas izglītības iestāde metodiķe esmu nostrādājusi 20 gadus.

2. Cik pirmsskolas iestādēs esiet strādājusi?

- Šī pirmsskolas izglītības iestāde ir mana vienīgā darba vieta gan kā pirmsskolas pedagogam, gan kā izglītības metodiķei. 20 gadus strādāju kā vadītājas vietniece, bet pirms tam 3 gadus strādāju kā pirmsskolas pedagogs.

3. Kā Jūs kļūvāt par metodiķi? Kāda izglītības kvalifikācija Jums ir nepieciešama?

- Iestādes vadītāja pārcēla no pirmsskolas skolotājas par metodiķi, jo iepriekšējā metodiķe aizgāja no darba. Man ir augstākā pedagoģiskā izglītība (bakalaura, maģistra grāds) un pirmsskolas skolotāja kvalifikācija.

4. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie pienākumi Jums kā metodiķei metodiskā darba veicināšanai?

- Atbildēt par pirmsskolas iestādes pedagoģiskā procesa organizāciju, sniegt metodisku palīdzību skolotājām darbā ar bērniem, vecākiem. Izzināt jaunākās atziņas pedagoģijā, psiholoģijā, metodikās un koordinēt to ieviešanu praksē.

5. Kāda, Jūsaprāt, ir metodiskā darba būtība?

- Izstrādāt iestādes metodiskā darba un pedagoģisko pasākumu plānu iestādē un atbildēt par tā izpildi. Atbildēt par pirmsskolas iestādes pedagoģiskā procesa organizāciju un tā kvalitātes pārraudzību.

6. Ko Jūs vēlētos pilnveidot metodiskajā darbā savā iestādē?

- Izstrādāt un apkopot metodiskos materiālus, it sevišķi šobrīd, kad var izmantot jaunākās IT tehnoloģijas. Vēlētos vēl labāku materiāltehnisko nodrošinājumu iestādē – grupās papildināt metodisko materiālu bāzi. Vēlētos arī pilnveidot kvalitatīvāku pedagogu profesionālo kompetenci.

7. Kā Jūs veicināt „metodiķa - pedagogu” sadarbību pirmsskolas izglītības iestādē X?

- Tiek organizēti semināri, sapulces, konsultācijas par pedagoģiskā darba organizēšanu, arī saistībā ar gada uzdevumu veikšanu un citām aktuālām tēmām. Veicu mērķtiecīgus pedagoģiskos novērojumus grupās, tad atbilstoši pēc nepieciešamības konsultēju pedagogus par dažādiem bērnu audzināšanas un izglītošanas jautājumiem. Arī ikdienā ar pedagogiem ir individuālas sarunas, pārrunas par dažādiem aktuālākajiem jautājumiem.

8. *Kādu dokumentāciju ir nepieciešams kārtot metodiķim?*

- Sadarbībā ar iestādes vadītāju izstrādāju mācību gada sākumā iestādes darba plānu konkrētajam mācību gadam. Rakstu metodiķa darba plānu katru nedēļu. Pārbaudu skolotāju dienasgrāmatas – pedagoģiskā procesa plānošanas. Izsaku ieteikumus, norādījumus. Ja nepieciešams, sadarbībā ar iestādes vadītāju izstrādāju citus iestādes obligātos dokumentus.

3.2.1. Intervijas analīze

Pirmsskolas izglītības iestādes X vadītājas vietniece jeb metodiķe izrādīja interesi intervijas tapšanā. Bija atvērta sadarbībai ar darba autori.

Pirmsskolas izglītības iestādes X metodiķe šajā iestādē strādā jau 23 gadus, bet tieši par izglītības metodiķi – 20 gadus. Iesākumā strādāja par pirmsskolas pedagogu pirmsskolas izglītības iestādē X.

Intervijas rezultātā darba autore iepazinās ar izglītības metodiķa darba pienākumiem pirmsskolas izglītības iestādē. Kā būtiskāko produktīva metodiskā darba norisei, metodiķe atzīst nemitīgu tiekšanos pēc arvien jaunām idejām un atziņām, kas labvēlīgi ietekmē pedagoģisko procesu izglītības iestādē. Metodiķis nedrīkst „iegrimt” stagnācijā, jo arī tad viss pedagoģiskais process novecotu un neapmierinātu mūsdienas bērnu vajadzības. Progresīvā pasaulē ir nepieciešami arvien progresīvāki pedagogi un viss iestādes kolektīvs kopumā. Tā kā skolotāji ir aizņemti savā ikdienā pildot savus pienākumus, tad metodiķis ir tieši tā persona, kas palīdz pedagogiem smelties arvien jaunas interesantas un radošas idejas neizsīkstošam darba sparam.

Metodiķe gan atzīst, ka vēlētos lielāku iniciatīvu un interesi no pašu pedagogu puses, jo nereti šķiet, ka pedagogi nav ieinteresēti pēc iespējas kvalitatīvāk paveikt savu darbu. Bērnu nepieciešams radoši iedvesmot caur rotaļnodarbībām.

Metodiskā darba produktīvākai norisei metodiķe atzīst, ka vēlētos pilnveidot materiāltehnisko bāzi, lai visiem pedagogiem būtu pēc iespējas vairāk pieejamas inovatīvas tehnoloģijas. Bērniem ik dienas nepieciešams izzināt un atklāt, ko jaunu, tāpēc ir nepieciešamas pēc iespējas dažādākas mācību metodes izglītības darbā.

Metodiķe aktīvi iesaistās pedagoģiskā procesa norisē pirmsskolas izglītības iestādē X. Regulāri tiek hospitētas nodarbības, tiek pārbaudītas skolotāju dienasgrāmatas. Pēc nepieciešamības tiek organizētas metodiskās konsultācijas un individuālas sarunas skolotājiem. Regulāri tiek rīkotas arī sapulces visam pedagogu kolektīvam.

Autore atzīst, ka pirmsskolas izglītības X metodiķe ir pietiekoši kompetenta un zinoša savam amatam, gadu gaitā ir uzkrājusi pieredzi, ar kuras palīdzību metodiķe spēj sniegt atbalstu savam pedagogu kolektīvam.

Arī autore ikdienā saņem metodisko atbalstu, piemēram, rotaļnodarbību gatavošanā. Vienmēr ir pieejams metodiskais kabinets ar dažādiem materiāliem nodarbībām. Par cik autore vairāk māca matemātiku, tad aktuāli ir matemātiskie materiāli, kas pietiekamā daudzumā ir pieejami pie metodiķes. Lai gan finanses ir tik, cik ir, pedagogi vienmēr var mainīties ar materiāliem, tādējādi nodrošinot pilvērtīgākas nodarbības. Tieši tāpēc ir metodiskais kabinets, kur glabājas metodiskie materiāli, katra pēc vajadzības var paņemt, pēc tam aiznest atpakaļ, iedot citai skolotājai.

4. PĒTĪJUMS

Maģistra darba pētījums sastāv no anketu analīzes un intervijas ar sociālo pedagogu. Autore vēlējās noskaidrot kāds atbalsts ir pieejams pirmsskolas izglītības iestādēs jau tagad, kādu atbalstu pirmsskolas iestādes darbinieki vēlētos saņemt vēl vairāk.

Tika veikta intervija ar kādas pašvaldības pirmsskolas iestādes sociālo pedagogu. Pārsvarā pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs netiek nodrošināts sociālais pedagogs, bet ja tiek, tad tikai uz nepilnu slodzi. Autore vēlējās uzzināt, cik tad būtiska ir sociālā pedagoga klātesamība pirmsskolas izglītības iestādē pēc paša sociālā pedagoga domām. Saruna ar sociālo pedagogu izvērtās interesanta un ļoti noderīga, lika vairāk apzināties atbalsta sistēmas nepieciešamību pirmsskolas izglītības iestādēs. Šīs intervijas mudināta darba autore apsvēra visus plusus un mīnus, kas valda autores darba vietā, kā tiek risinātas problēmas, vai tiešām tiek pieņemti vispareizākie lēmumi un attieksmes kā pret pedagogu tā pret bērnu.

4.1. Anketu analīze

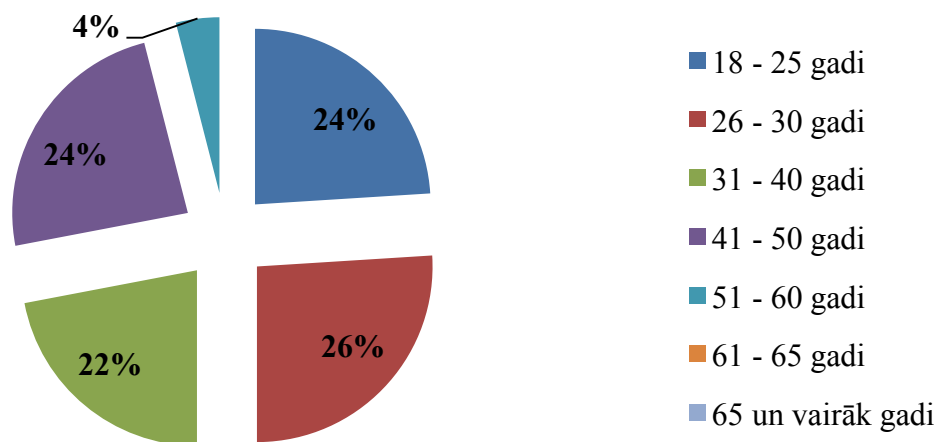
Anketēšanā piedalījās 50 pirmsskolas pedagogi, iestāžu vadītāji no dažādām pirmsskolas izglītības iestādēm. Autores mērķis bija uzzināt, cik informēti par atbalsta sistēmas pieejamību ir pirmsskolas pedagogi, ko viņi ar to saprot, ko uztver kā būtiskāko atbalsta sistēmas komponentu, kādu atbalsta veidu vēlētos vairāk izjust pirmsskolas izglītības iestādē.

13. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 1. jautājumu “Jūsu dzimums?”

Visi respondenti ir sieviešu dzimuma pārstāves. Ja skolā vēl ir kāds skolotājs – vīrietis, tad pirmsskolas izglītības iestādēs tā ir ļoti reta parādība. Lai gan maģistra pētījuma

anketēšanā autore neiekļāva savas darba vietas pedagogus, tomēr šajā iestādē ir divi pedagogi vīrieši – mūzikas skolotājs, kā arī fiziskās izglītības skolotājs.

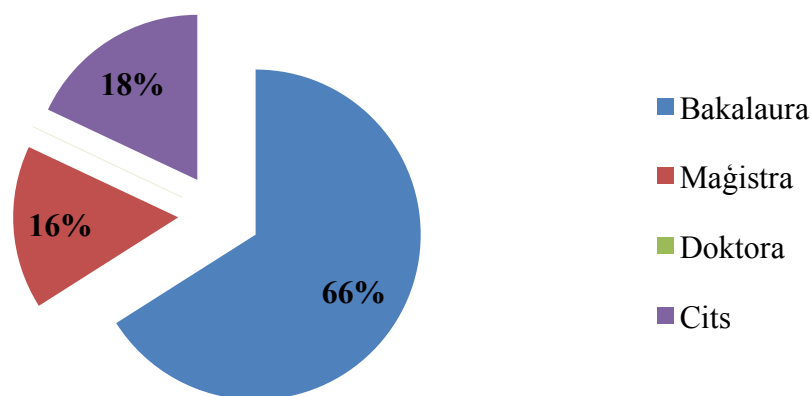
14. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 2. jautājumu “Jūsu vecums?”

Maģistra darba anketēšanā galvenokārt ir piedalījušās 26 – 30 gadus vecas pirmsskolas izglītības iestādes darbinieces. Vismazāk 51 – 60 gadus vecas pirmsskolas izglītības iestādes darbinieces. 61 – 65 gadus vecas un 65 un vairāk gadus vecas pirmsskolas izglītības iestādes darbinieces nav vispār piedalījušās.

26% no visiem aptaujātajiem respondentiem ir 26 – 30 gadu vecumā, kas, autore sprāt, ir pietiekami labs rādītājs. 24% no visiem aptaujātajiem respondentiem ir 18 – 25 gadu vecumā, kā arī 41 – 40 gadu vecumā.

Darbu pirmsskolas izglītības iestādē ir vieglāk savienot ar bakalaura, maģistra u.c. līmeņa studijām, kas arī ir iemesls gados jaunām, topošajām skolotājām kā darba vietu izvēlēties pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādi.

Pētījuma autore arī studijas augstskolā izvēlējās savienot ar darbu pirmsskolas izglītības iestādē (gan bakalaura līmeņa studijas, gan maģistra līmeņa studijas). Autore pieder 18 – 25 gadu vecuma grupai.

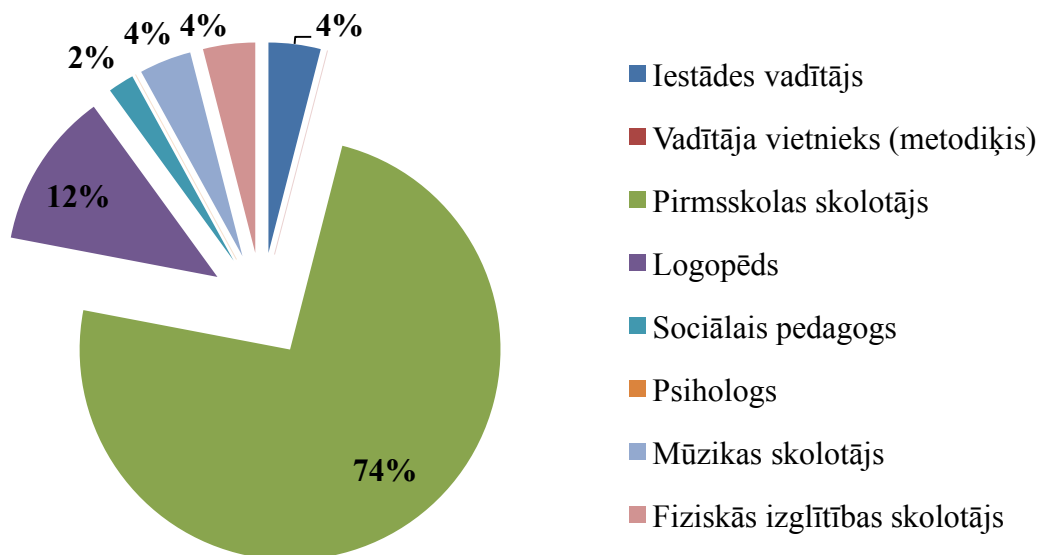
15. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 3. jautājumu “Kāds ir Jūsu iegūtās izglītības līmenis?”

Lielākajai daļai respondentu, tas ir 66% no visiem aptaujātajiem, ir bakalaura līmeņa izglītība. Ja nav vēlme sasniegt neko vairāk, tad ar šo izglītības līmeni pilnīgi pietiek, jo katram pirmsskolas skolotājam tāpat trīs gadu laikā ir jāapmeklē kursi noteiktā stundu apjomā.

16 % no aptaujātajiem ir maģistra līmeņa izglītība. Šis līmenis noteikti ir iestāžu vadītājam, iespējams kādam no atbalsta sistēmas darbiniekiem.

Nevienam no aptaujātajiem nav doktora līmeņa izglītības diploms. Iespējams ir cilvēki, kas brīnītos, kāpēc gan doktora grādu ieguvušam pedagogam jāstrādā pirmsskolas izglītības iestādē, ja var strādāt augstskolā utml. Darba autore, tomēr personīgi zina skolotāju, kura strādā pirmsskolas izglītības iestādē, kā arī turpina studijas doktora līmenī.

Kā arī 18 % no visiem respondentiem ir izvēlējušies atbilžu variantu cits, kas nozīmē, ka iegūtās izglītības līmenis nav pat pielīdzināms bakalaura diplomam. Pirmsskolas skolotājs var strādāt PII arī ar pirmā līmeņa studiju diplomu (jāstudē tikai divi gadi).

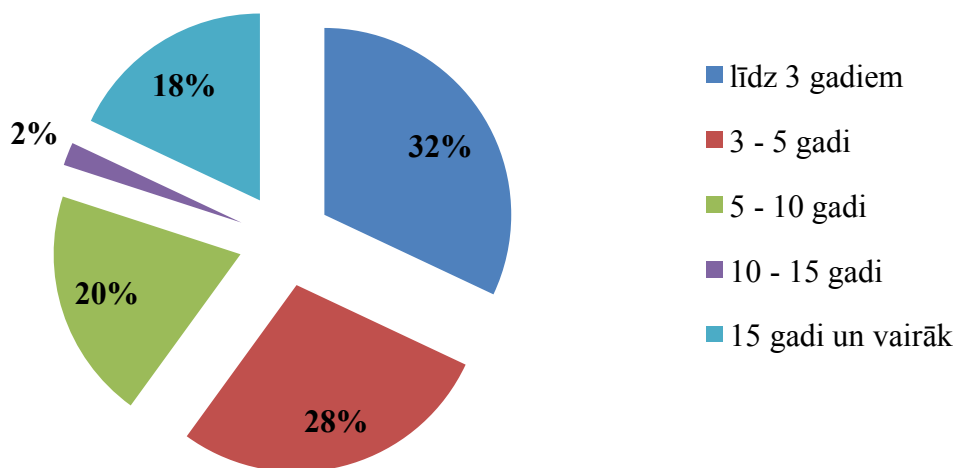

16. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 4. jautājumu “Kāds ir Jūsu amats pirmsskolas izglītības iestādē?”

Maģistra darba pētījuma anketēšanā nav piedalījusies neviena pirmsskolas izglītības iestādes metodiķe, kā arī psiholoģe/ psihologs. Pilotpētījuma anketēšanā piedalījās autores darba vietas pirmsskola izglītības iestādes metodiķe. Kā jau autore tika prognozējusi, visvairāk respondenti pārstāv pirmsskolas skolotāja profesiju. Anketēšanā ir piedalījušies mūzikas skolotāji un fiziskās izglītības jeb sporta skolotāji. 4% no visiem respondentiem ir tieši pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji. Piedalījās arī 2% jeb 1 sociālais pedagogs. 6% no visiem aptaujātajiem ir arī skolotājs – logopēds.

Anketēšanā respondentu pārsvars ir pirmsskolas skolotājiem, jo tieši pirmsskolas pedagogu viedoklis ir svarīgs, lai noskaidrotu kāda tipa atbalsta modelis būtu nepieciešams veidot pirmsskolas pedagogiem.

Tas, ka anketēšanā ir piedalījušies arī atbalsta sistēmas komponenti varētu liecināt, ka atbildes nav sniegtas tikai no pirmsskolas pedagogu puses, bet arī no atbalsta sistēmas darbiniekiem, kas ir ļoti svarīgi un vērtīgi.

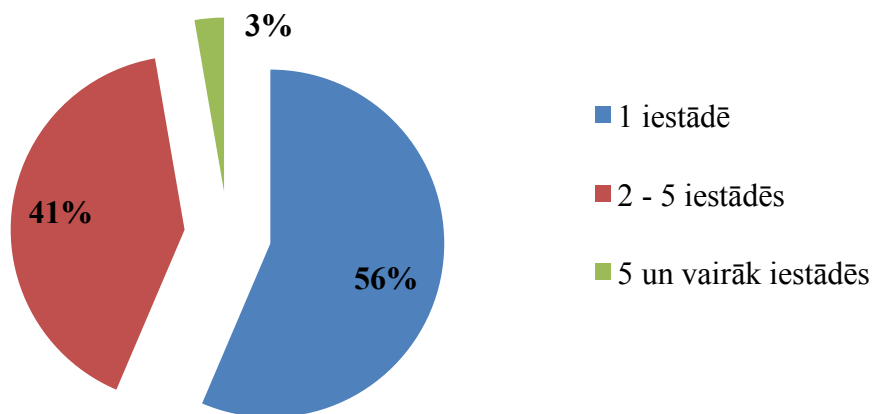
17. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 5. jautājumu “Jūsu darba stāžs pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā?”

Lielākajai daļai aptaujāto (32%) darba stāžs pirmsskolas izglītības iestādē ir līdz trīs gadiem. Iepriekš jau tika minēts, ka par pirmsskolas skolotājām strādā tās skolotājas, kas vēl nav pabeigušas savas studijas, līdz ar to nostrādātais stāžs arī nav tik garš vēl.

28% no respondentiem pirmsskolas izglītības iestādē strādā no 3 trīs 5 gadiem, kas arī nav pārāk ilgs laiks.

2% no aptaujātajiem ir strādājuši pirmsskolas izglītības iestādē no 10 līdz 15 gadiem, kas jau ir pietiekami ilgs laiks, tomēr 18 % no visiem respondentiem PII darbojas jau 15 gadus un vairāk. Tas nozīmē, ka ir pedagogi, kas izvēlas pirmsskolas skolotāja profesiju kā pamatdarbu nevis tikai kā iespēju piepelnīties studiju laikā.

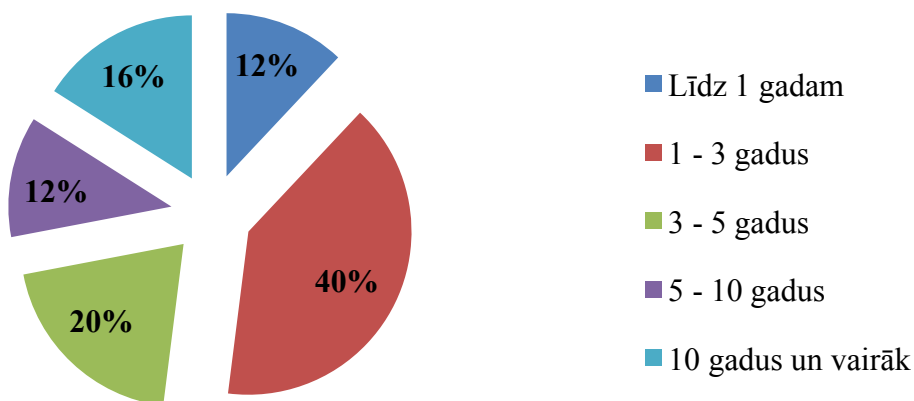
Autore pati savu darba gadu laikā ir strādājusi divās pirmsskolas izglītības iestādēs, saskārusies ar dažādu vadītāju, kolēģu attieksmi. Kopumā pirmsskolas izglītības iestādēs pētījuma autore darbojas jau gandrīz trīs gadus.

18. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 6. jautājumu “Cik pirmsskolas izglītības iestādēs darba gadu laikā esat strādājis/usi?”

Lielākā daļa no aptaujātajiem respondentiem (56%) savu darba gadu laikā ir strādājuši tikai vienā pirmsskolas izglītības iestādē, autore sprāt, mūsdienās tā ir diezgan reta parādība, jo jaunie pedagogi bieži mēdz mainīt darba vietas, cerībā atrast priekš sevis labāku vietu. Par to liecina arī tas, ka 3% no respondentiem ir strādājuši piecās un vairāk pirmsskolas izglītības iestādēs.

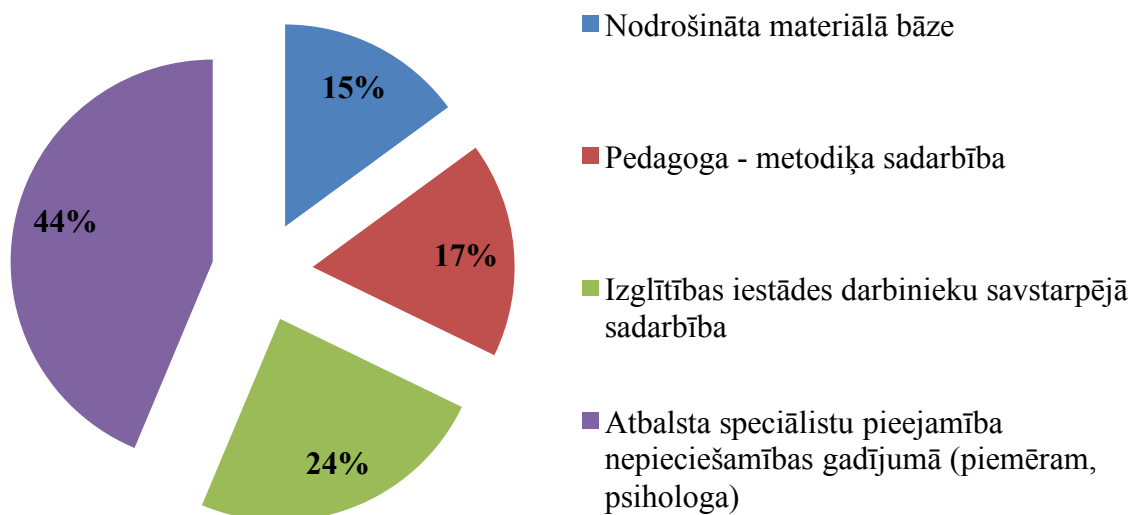
41% no visiem respondentiem savos darba gados ir nomainījuši divas līdz piecas pirmsskolas izglītības iestādes kā savas darba vietas.

19. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 7. jautājumu “Cik ilgu laiku strādājat tagadējā darba vietā?”

Lielākā daļa no visiem respondentiem, kas ir 40%, savā pašreizējā darba vietā darbojas jau no viena līdz trīs gadiem, kas vēlreiz pierāda faktu, ka pirmsskolās darbojas gados jaunas skolotājas.

16% no aptaujātajiem respondentiem atzīst, ka pašreizējā darba vietā strādā jau 10 gadus un vairāk.

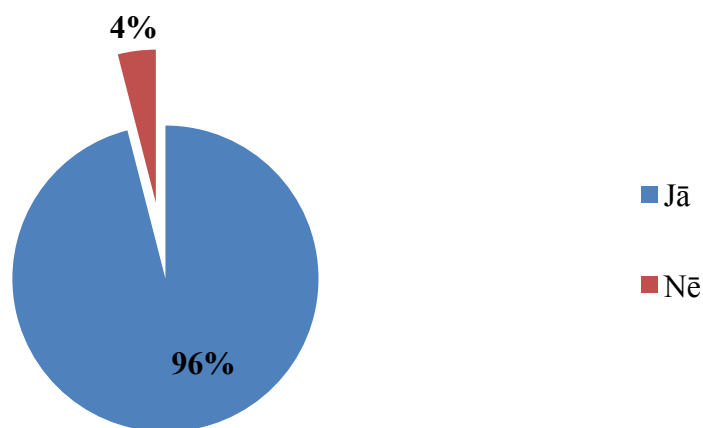

20. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 8. jautājumu “Ko, Jūsaprāt, nozīmē atbalsta sistēma pedagogiem PII?”

44% no viesiem aptaujātajiem respondentiem atzīst, ka, viņuprāt, atbalsta sistēma ir atbalsta speciālistu pieejamība pēc nepieciešamības. Arī autore uzskata, ka pirmsskolā tieši šāds atbalsta veids trūkst visvairāk. Atbalsta speciālistu trūkumu pedagogi izjūt visvairāk, jo, autore sprāt, tas ir vismazāk pieejamais atbalsta veids pirmsskolas izglītības iestādē.

24% no visiem respondentiem par atbalsta sistēmu uzskata pedagogu savstarpējo sadarbību. Ne visas iestādēs pedagogi sadarbojas cits ar citu, drīzāk konkurē savā starpā, kurš paveiks kaut ko labāk, vairāk tiks novērtēts. Šādi netiek sasniegts vienots mērķis, kādam būtu jābūt visiem pirmsskolas iestādes darbiniekiem.

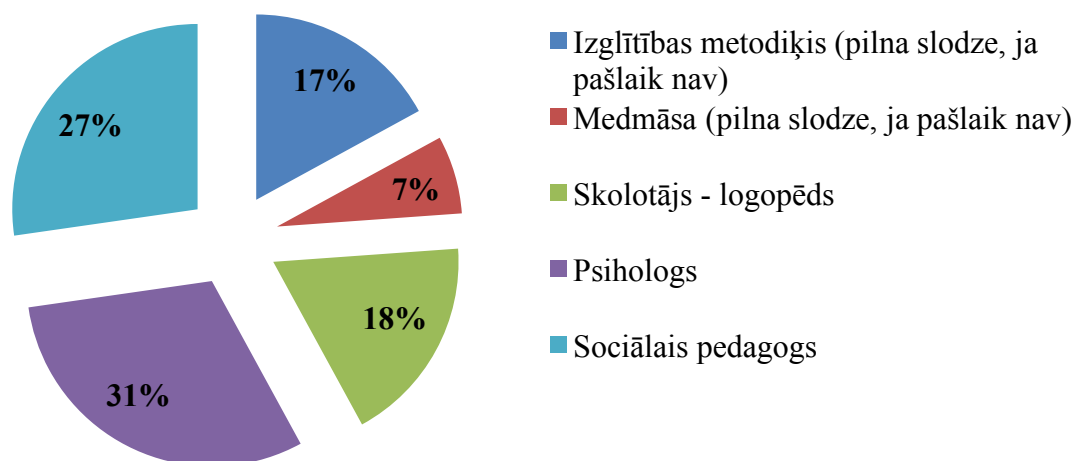
Procentuāli mazāk respondenti atzīmē, ka par atbalsta sistēmu uzskata pedagoga – metodiķa sadarbību un nodrošinātu materiālo bāzi. Autore domā, ka vairums pirmsskolas pedagogu metodisko palīdzību un metodiķes sniegto atbalstu uzskata kā pašsaprotamu, vairs neierindojot to kā atbalsta sistēmas komponentu. Pirmsskolas pedagogi iespējams neapzinās kā ir darboties pirmsskolas izglītības iestādē bez metodiķa atbalsta, nepietiekamu materiālo bāzi. Pētījuma autore pēc pieredzes spriež, ka metodiķu darba stils atšķiras.

21. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 9. jautājumu “Vai, pēc Jūsu domām, pirmsskolas izglītības iestādē nepieciešams noteikts atbalsta sistēmas modelis?”

Gandrīz visi aptaujātie, kopumā 96% respondentu uzskata, ka pirmsskolas izglītības iestādē ir nepieciešams noteikts atbalsta sistēmas modelis. Autoresprāt, ja šāds modelis būtu noteikts un apstiprināts katrā pirmsskolas iestādē, tad pedagoģiskais process būtu daudz kvalitatīvāks, kompetētāks.

Protams, 4% no aptaujātajiem respondentiem uzskata, ka pirmsskolas izglītības iestādē nav nepieciešams noteikts atbalsta sistēmas modelis.

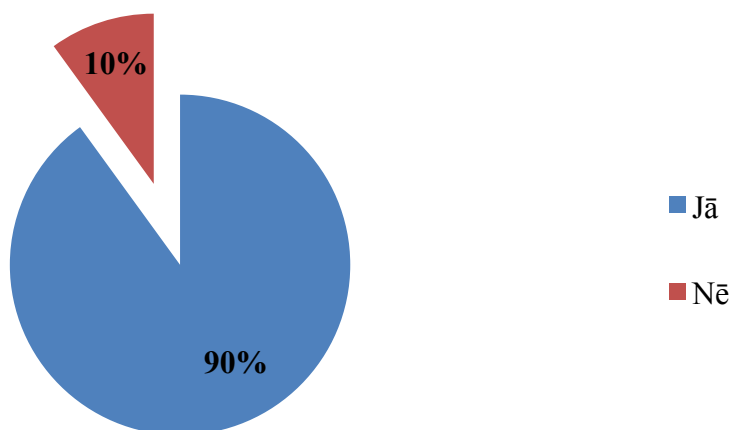

22. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 10. jautājumu “Kuram atbalsta komandas speciālistam būtu lielāka nozīme PII?”

Kā svarīgākie, nepieciešamākie atbalsta sistēmas komponenti pirmsskolas izglītības iestādē tika atzīmēti – psihologs un sociālais pedagogs. Arī autore uzskata, ka tieši šie speciālisti ir tie, kuri šobrīd visvairāk ir nepieciešami pirmsskolas izglītības iestādē.

Procentuāli vismazāk (tas ir 7%) tika atzīmēta medmāsas nepieciešamība uz pilnu slodzi. Katrā izglītības iestādē jau ir medmāsa, bet ne visās uz pilnu slodzi.

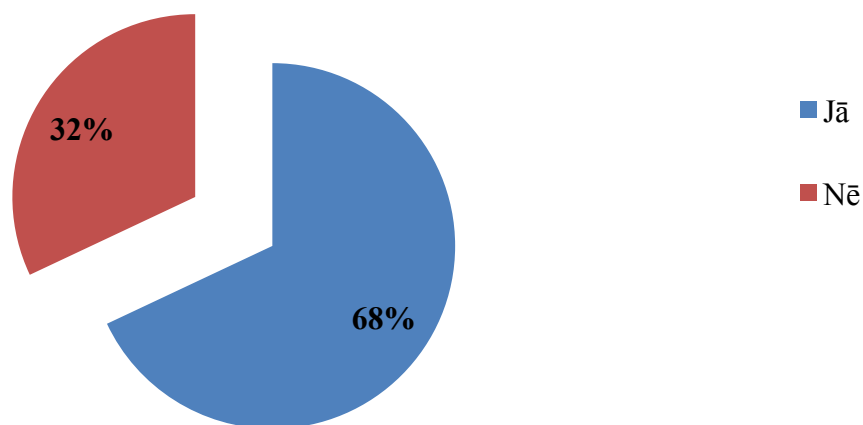
Līdzīgu atbailžu skaitu tika piešķirts izglītības metodiķim un logopēdam. Gan metodiķis, gan logopēds ir pieejams katrā izglītības iestādē. Taču logopēds valsts (pašvaldības) apmaksātajā programmā ir pieejams tikai bērniem no piecu gadu vecuma.

23. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 11. jautājumu “Vai, Jūsaprāt, psihologs PII ir nepieciešams ikdienas darbā?”

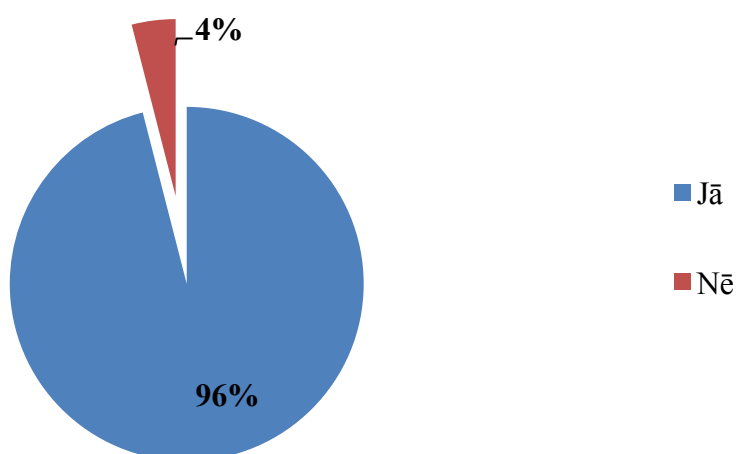
90% no respondentiem atzīmē, ka psihologs ir nepieciešams pirmsskolas izglītības iestādē ikdienā. Daļa no aptaujātajiem (10%) gan atzīmē, ka, viņuprāt, psihologs nav vajadzīgs pirmsskolas izglītības iestādē ikdienā.

Autore pati uzskata, ka psihologa klātbūtne pirmsskolā ir vajadzīga, jo tādējādi tiks sniegts atbalsts gan audzēkņiem, gan pedagoģiskajam personālam. Arī maģistra darba autore pati ir sakārusies ar situācijām, kurās ļoti nepieciešams būtu psihologa profesionālais atbalsts. Lai tas tiktu sniegts, Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēm ir jāgaida rindā līdz pienāks kārta uz psihologa apmeklējumu, atbalstu.

24. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 12. jautājumu “Vai, Jūsaprāt, sociālais pedagogs PII ir nepieciešams ikdienas darbā?”

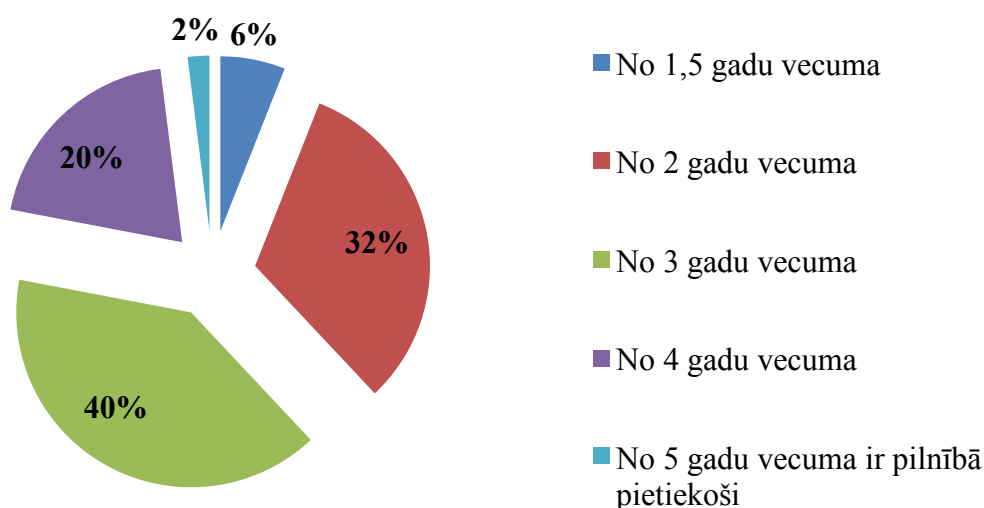
Par sociālā pedagoga nepieciešamību domas jau dalās nedaudz vairāk. Tikai 68% no respondentiem atzīmē, ka sociālais pedagogs pirmsskolas izglītības iestādē ir nepieciešams ikdienā. Toties 32% aptaujāto atzīmē, ka sociālais pedagogs PII ikdienā nav nepieciešams.

25. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 13. jautājumu “Vai, Jūsaprāt, skolotājs – logopēds PII ir nepieciešams ikdienas darbā?”

96% no aptaujātajiem pārliecinoši atbild, ka skolotājs – logopēds ir nepieciešams ikdienā PII. Logopēds sniedz ieteikumus pirmsskolas skolotājām kā darboties ar bērnu, kuras ir logopēdiski traucējumi. Iesaka vingrinājumus, kādus var patrenēties arī grupā nevis tikai logopēdijas nodarbībās.

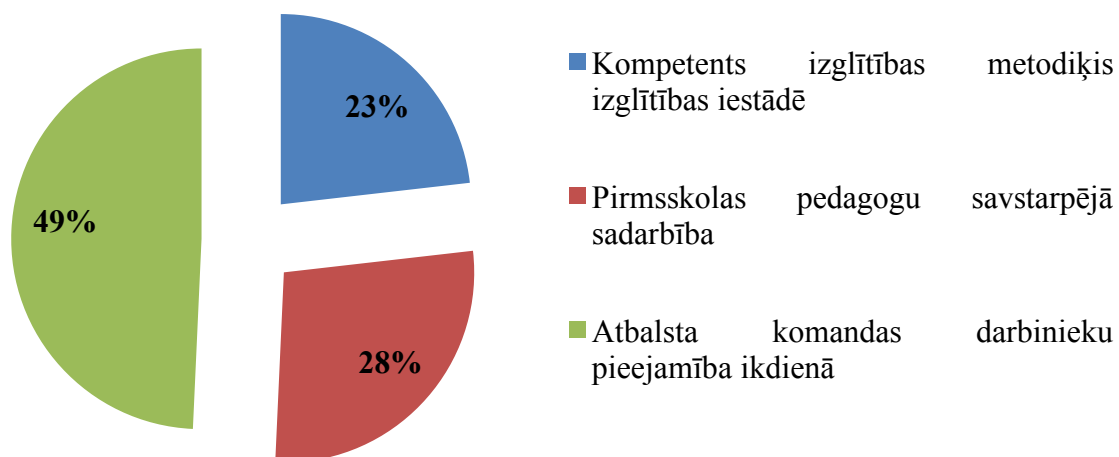
4% no respondentiem gan atzīmē, ka skolotājs – logopēds nav ikdienā nepieciešams pirmsskolas izglītības iestādē.

26. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 14. jautājumu “Pēc Jūsu domām, no cik gadu vecuma logopēds būtu nepieciešams PII valsts apmaksātajā programmā?”

Lielākā daļa respondentu (40%) atzīmē, ka logopēds valsts apmaksātajā programmā būtu nepieciešams jau no trīs gadu vecuma. 32% aptaujāto atzīmē, ka skolotājs – logopēds būtu nepieciešams jau no divu gadu vecuma. 6% aptaujāto atzīmē, ka logopēda nodarbības būtu nepieciešamas jau uzsākot pirmsskolas iestādes gaitas, tas ir no pusotra gada vecuma. 20% no respondentiem atzīmē, ka, viņuprāt, skolotāja – logopēda nodarbības atmaksātajā programmā nepieciešamas jau no četrus gadu vecuma.

Tikai 2% no visiem aptaujātajiem atzīmē, ka logopēda palīdzība valsts atmaksātajā programmā no pieciem gadiem ir pilnībā pietiekama. Autore ir pilnībā pārliecināta, ka šīs atmaksātā palīdzība ir krietni par vēlu atsevišķos gadījumos, problēma var “ievilkties” līdz ar to logopēdam ir jāiegulda vairāk enerģijas un laika problēmas risināšanā.

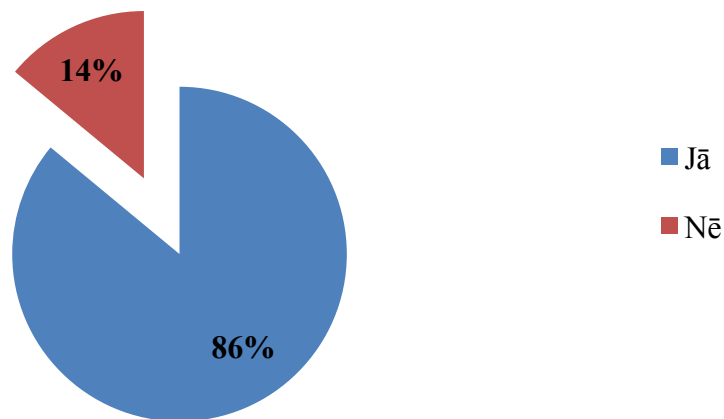

27. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 15. jautājumu “Kādi, “Jūsaprāt, ir galvenie kritēriji kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai?”

Praktiski puse no aptaujātajiem pirmsskolas iestāžu darbiniekiem, tas ir 49% respondentu, kā galveno kritēriju kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai min atbalsta komandas darbinieku pieejamību ikdienā.

28% no respondentiem uzskata, ka svarīga sastāvdaļa kvalitatīvam pedagoģiskajam procesam ir pedagogu savstarpējā sadarbība, piemēram, ideju apmaiņa praktiskajiem darbiem, kopīgas telpu dekorēšanas idejas svētkiem.

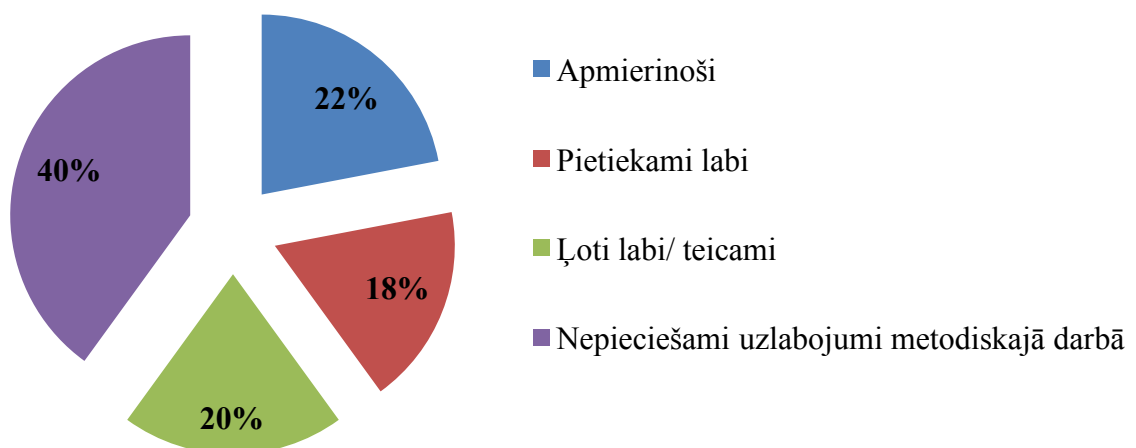
Vismazāk procentu, tikai 23%, ieguvusi atbilde, ka kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešams kompetents metodīķis izglītības iestādē. Autore uzskata, ka metodīķis ir svarīga sastāvdaļa pirmsskolas pedagoģiskā procesa nodrošināšanai, jo sniedz ieteikumus, atbalsta pedagogus, vienmēr ir iestādē, lai palīdzētu saviem padotajiem un uzraudzītu pedagoģiskā procesa norisi.

28. attēls. Respondnetu atbildes uz anketēšanas 16. jautājumu “Vai, Jūsaprāt, izglītības metodiķis var būt atbalsta komandas sastāvā PII?”

Lielākā daļa no aptaujātajiem (86%) atzīst, ka izglītības metodiķis var būt atbalsta komandas sastāvā PII. Arī autore domā, ka metodiķim būtu jābūt atbalsta komandas sastāvā kā pārstāvim no administrācijas. 14% no aptaujātajiem respondentiem uzskata, ka PII izglītības metodiķim nebūtu jābūt atbalsta komandas sastāvā.

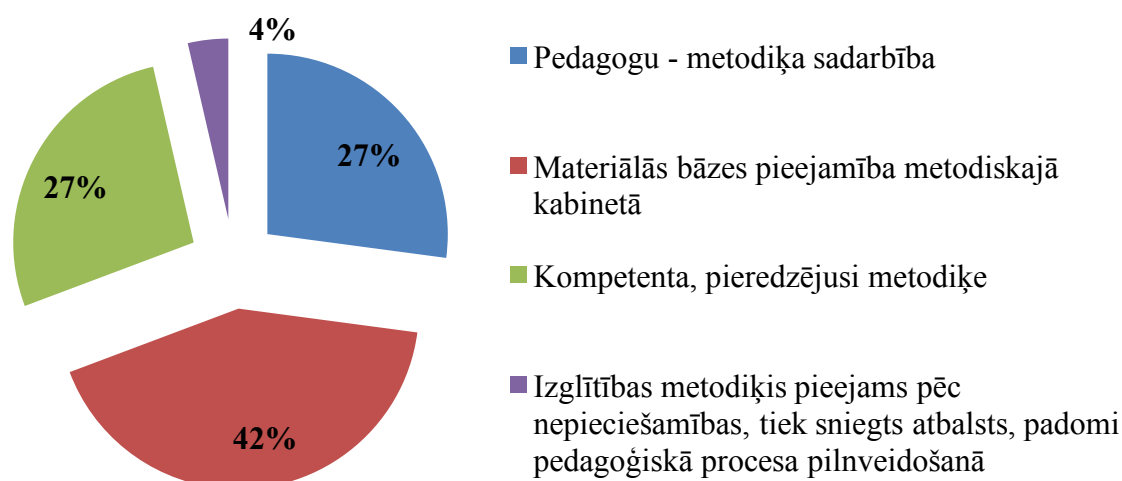
Izglītības metodiķis ir no tiem administrācijas darbiniekiem, kurš izglītības iestādē ir sastopams ikdienā. Piemēram, iestādes vadītājam bieži vien ir dažādas sapulces ārpus iestādes. Ne velti metodiķis ir arī vadītāja vietnieks.

29. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 17. jautājumu “Kā Jūs vērtējat metodisko darbību pašreizējā darba vietā?”

40% respondenti uzskata, ka viņu pašreizējā darba vietā metodiskajā darbā ir nepieciešami uzlabojumi. Tātad lielai daļai no aptaujātajiem pedagogiem ir vajadzīgs papildus metodiskais atbalsts, līdzšinējais ir nepietiekams.

Atbilžu variantiem apmierinoši, pietiekami labi un ļoti labi/ teicami ir diezgan līdzīgs procentuālais atbilžu skaits. 22% no respondentiem metodisko darbu savā darba vietā vērtē kā apmierinošu, 20% kā ļoti labu, pat teicamu, vismazāk – 18% kā pietiekami labu, tātad arī ir, kur tiekties.

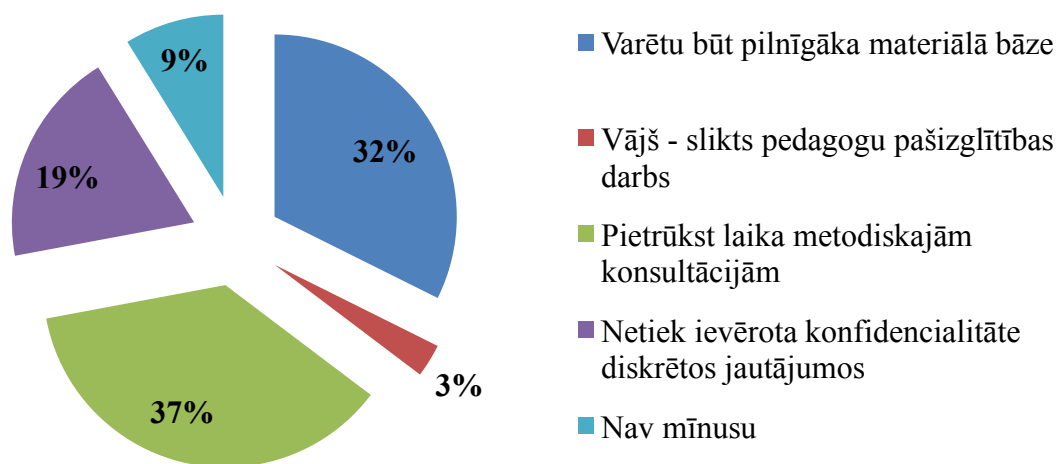

30. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 18. jautājumu “Kādi, Jūsaprāt, ir plusi metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?”

42% no respondentiem kā galveno plusu darba vietas metodiskajā darbībā atzīmē materiālās bāzes pieejamību metodiskajā kabinetā, kur skolotāji paši var iet, skatīties, kādi materiāli attiecīgajā nodarbībā ir nepieciešami. Katrā PII atšķiras materiālās bāzes nodrošinājums.

27% no respondentiem kā galveno plusu atzīmē pedagogu – metodiķa sadarbību, kā arī to, ka iestādē darbojas kompetenta, pieredzējusi metodiķe. Autoresprāt, tās iestādes, kurās ir metodiķe ar bagātīgu pieredzi, skolotāji ir tikai ieguvēji, jo mūsdienu augstākā izglītība nesniedz tik daudz praktisko zināšanu, cik nepieciešams. Metodiķa pienākums ir radoši un praktiski bagātināt savus darbiniekus.

Tikai 4% no aptaujātajiem kā galveno plusu metodiskajā darbībā atzīmē to, ka metodiķis ir pieejams pēc nepieciešamības, tiek sniegts metodiskais atbalsts, padomi pedagoģiskā procesa pilnveidošanā. Autores darba vietā metodiķe vienmēr ir gatava izpalīdzēt ar kādu praktisku padomu, vienmēr atgādina par pieejamajiem materiāliem metodiskajā kabinetā.

31. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 19. jautājumu “Kādi, Jūsaprāt, ir mīnusi metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?”

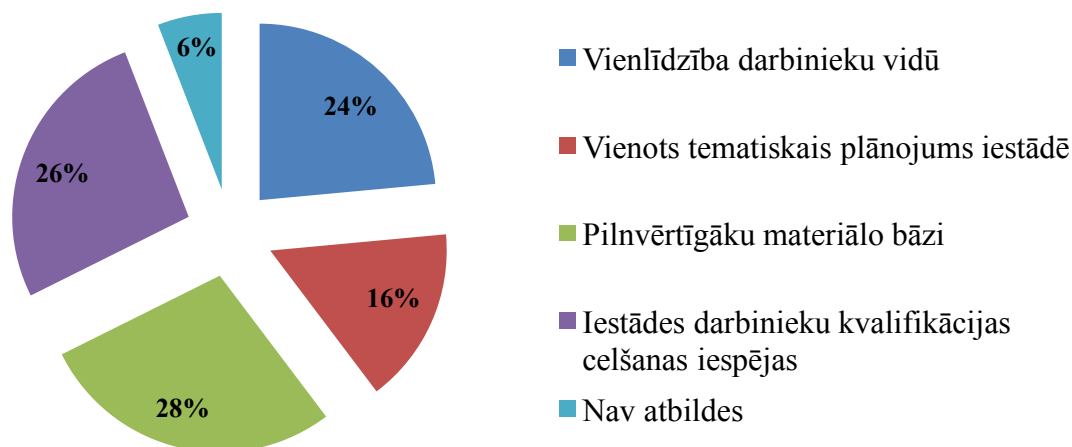
Kā galveno mīnusu metodiskajam darbam 37% no respondentiem atzīmē to, ka ikdienā pietrūkst laika metodiskajām konsultācijām. Bieži vien pedagogi, kā arī metodiķis, ir aizņemti ar ikdienas sīkumiem, tādējādi trūkst laika šīm konsultācijām.

32% no respondentiem vēlētos, lai ir pilnīgāka materiālā bāze. Katrai pirmsskolai pašvaldība iedala noteiktu summu šim mērķim, protams, līdzekļu nepietiek visiem jaunākajiem pirmsskolas metodiskajiem materiāliem.

19% no aptaujātajiem uzskata, ka metodiķei pietrūkst diskrētuma, netiek ievērota konfidencialitāte diskrētos jautājumos. Autore uzskata, ka šī ir diezgan liela iekšēja problēma sieviešu kolektīvā.

3% norāda kā galveno mīnusi vājo skolotāju pašizglītības darbu. Vairums uzskata, ka visas nepieciešamās zināšanas jau ieguva augstskolā, līdz ar to neredz jēgu izglītoties tālāk. Autore uzskata, ka pedagogam nepārtraukti ir sevi jāattīsta, jāpilnveido, jāapmeklē dažādi kompetences celšanas pasākumi (kursi, semināri).

9% no aptaujātajiem atzīst, ka pašreizējā darba vietā nesaskata mīnusus metodiskajā darbā. Tātad metodiķe lieliski izdara savu pienākumus, metodiski bagātina savus darbiniekus.

32. attēls. Respondentu atbildes uz anketēšanas 20. Jautājumu “Kādus uzlabojumus būtu nepieciešams veikt metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?”

28% no respondentiem min, ka nepieciešams pilnveidot materiālo bāzi, iekļaujot materiālus, kas palīdzētu veidot uz kompetenču izglītību balstītas nodarbības. 26% no aptaujātajiem atzīmē, ka nepieciešams uzlabot iestādes darbinieku kvalifikācijas celšanas iespējas. Tiek organizēti dažādi kursi, kur tiek stāstīts par projektu “Skola 2030” un jauno izglītības saturu, kas tiks balstīts uz kompetenču izglītību. Mūsdienu izglītības sistēmā nepieciešams pilnveidot pedagogu zināšanas, prasmes kā veidot nodarbības jaunā izglītības standarta ietvaros.

24% no aptaujātajiem min to, ka iestādes administrācijai ir jāveido vienlīdzīgākas attiecības ar darbiniekiem. Autore savā darba pieredzē ir novērojusi, ka tās pirmsskolas skolotājas, kas iestādē darbojas jau vairākus gadus, tiek vairāk cienītas un atbalstītas nekā tās, kuras nesen kā uzsākušas darba gaitas attiecīgajā iestādē.

16% no aptaujātajiem pirmsskolas darbiniekiem atzīmē, ka vajadzīgs vienots tematiskais plānojums iestādē. Piemēram, autores darba vietā metodiķe piedāvā tematus katrai nedēļai, bet ir grupas, kurās audzinātājas izvēlas nedēļas tēmas veidot pēc citiem materiāliem, piemēram, “Mana grāmatiņa”.

6% no respondentiem nesniedz atbildi uz šo jautājumu.

4.2. Intervija ar sociālo pedagogu

Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē

1. Cik ilgi strādājat par sociālo pedagogu?

- Jau kopš 2011. gada, bet šo gadu laikā biju arī bērna kopšanas atvaļinājumā, tātad sanāk, ka par sociālo pedagogu strādāju 4 gadus.

2. Cik pirmsskolas iestādēs esiet strādājusi?

- Tieši PII tikai vienā, bet esmu saskārusies ar pirmsskolas vecuma bērniem, strādājot Krīzes centrā ar ielu bērniem, kā arī ilgstošas ārpusģimenes aprūpes iestādē (bērnu namā), kā arī bāriņtiesā, kas ļauj uz problēmu agrīnu identificēšanu ģimenē paraudzīties plašāk.

3. Sociālā pedagoga darbs ir atbildīgs un grūts! Kā Jūs nonācāt līdz tam, lai kļūtu par sociālo pedagogu?

- Pavisam nejauši. Pirms 15 gadiem apmeklēju māmiņu skolu un sarunu laikā kāda cita māmiņa stāstīja, ka esot uzsākusi ārkārtīgi interesantas studijas LU - sociālo pedagoģiju. Tā kā pēc savas būtības esmu atbalstošo profesiju pārstāvis (uz to brīdi man jau bija medicīniskā izglītība un darba pieredze medicīnā, bet sapratu, ka nav gluži tas, ko vēlētos darīt), nolēmu pamēģināt. Tiku budžetā, visus 5 studiju gadus no budžeta neizrotēju, paralēli strādāju ar ielu bērniem un sapratu, ka šī būs mana īstā joma. Bez tam mana vētrainā jaunības dienu pieredze apstiprināja, ka būtu iztikusi bez daudzām nepatīkšanām, ja skolā būtu bijis sociālais pedagogs.

4. Kāda kvalifikācija ir nepieciešama?

- Man ir LU PPMF profesionālais bakalaura/ skolotāja diploms "Sociālais pedagogs" un LU PPMF maģistra grāds Izglītības zinātnēs. Zinu, ka sociālos pedagogus sagatavoja arī augstskola "Attīstība", bet par citām augstskolām neesmu interesējies.

5. Jūsaprāt, sociālajam pedagogam ir liela nozīme, darbojoties pirmsskolas izglītības iestādē? cik būtisks ir sociālā pedagoga ieguldījums darbam ar bērniem, sastrādājoties ar citiem iestādes darbiniekiem?

- Sarežģīti komplicēta atbilde, cieši saistīta ar PII vadības attieksmi. Manaprāt, sociālajam pedagogam (turpmāk tekstā - SP) ir liela nozīme PII, jo tieši SP ir specializējies saskatīt trauksmes signālus. Piemēram, pirmsskolas skolotājai bērns ar saplēstām vai netīrām drēbēm ir vienkārši "šmucīgs" bērns, savukārt, SP sāk novērot vai neparādās vardarbības, novārtā pamešanas pazīmes. Visiem skolotājiem iesaku izlasīt grāmatu "Zēns, kuru nesaUCA vārdā", lai kaut nedaudz apzinātos trauksmes signālus. Liels pluss ir tas, ka SP drīkst runāt ar bērnu bez vecāku piekrišanas, bet psihologs to nedrīkst. Darbā ar bērniem vairāk nozīmīgs ir

preventīvais darbs - draudzības skoliņas, pieklājības skoliņas, prasmju sadarbības pilnveidošana. Tad, kad bērns jau ir rupjš, agresīvs, ļoti nomākts u.c. SP nevar palīdzēt ātri atrisināt problēmu, lai gan tieši to sagaida pirmsskolas skolotājas. Trešā joma - darbs ar vecākiem. Vecāki PII darbiniekus bieži asociē ar apkalpojošo personālu, tāpēc nereti ignorē aizrādījumus, norādījumus vai lūgumus. Iesaistoties SP, vieglāk panākt problēmas risinājuma virzību.

6. Kādi ir galvenie pienākumi sociālajam pedagogam pirmsskolas izglītības iestādē?

- Varu atbildēt tikai par sevi un PII, kurā strādāju. Sociālo problēmu indentificēšana, pārrunas ar vecākiem, atbalsts skolotājām problēmu risināšanā, atbalsta komandas darba koordinēšana.

7. Jūsprāt, sociālajam pedagogam ir jāietilpst atbalsta komandas sastāvā PII (ja būtu atbalsta komanda)?

- Jā, noteikti. Manā darba vietā SP ir koordinators, jo redz kopainu. Vēl jo labāk, ja SP ir cieša sadarbība ar sociālo dienestu. Psihologs novērtē intelektu, emocionālo stāvokli, piesaisti aprūpētājam; speciālais pedagogs redz attīstības dinamiku; medmāsa novērtē vispārējo veselības stāvokli utt. SP apkopo informāciju un secina, kura joma "buksē".

8. Kā Jūs domājat, vai pirmsskolas izglītības iestādē ir nepieciešama atbalsta komanda? Kāpēc?

- PII atbalsta komanda ir ļoti nepieciešama. Pirmkārt, tas ir daudzpusīgs skats uz problēmu. Piemēram, sešgadīgs bērns īsti "netver laukumu", speciālais pedagogs, strādājot ar kādu gadījumu, secina, ka bērns nespēj koncentrēties pat uz 10 sekundēm, izvairās no acu kontakta, dīdās, knosās. Atbalsta komandas sapulcē logopēds informē, ka bērni bieži "aizpeld", "izslēdzās", ir ļoti grūti dabūt atpakaļ, medmāsa, savukārt informē, ka pie augstas temperatūras uzreiz ir krampji, audzinātāja informē, ka vecāki problēmu nevēlas saskatīt apgalvojot, ka "mājās viss ir kārtībā". Ja nav atbalsta komandas, katrs speciālists cīnās ar savu problēmas izpausmi, bet atbalsta komandas sapulcē kļūst skaidrs, ka vajag neirologa konsultāciju. Šo ziņu līdz bērna vecākiem saudzīgā, bet kategoriskā veidā "aiznes" SP.

Otrkārt, atbalsta sapulcēs uzpeld nepieciešamība iesaistīt sociālo dienestu vai bāriņtiesu problēmas risināšanā. Speciālisti pa vienam nevar saskatīt situācijas nopietnību. Katram šķiet, ka kaut kas nav labi, bet katram savā skatupunktā problēma nešķiet pārāk samilzusi. Tikai visiem kopā apspriežoties redzama patiesā situācija.

Treškārt, arī vecāki labāk izprot problēmu, ja ir vairāku speciālistu viedoklis.

9. No kādiem komponentiem būtu jā sastāv atbalsta komandai PII?

- PII administrācija, psihologs, logopēds, speciālais pedagogs, sociālais pedagogs, medmāsa + grupas pedagogs.

10. Kas, Jūsaprāt, būtu galvenais atbalsta sistēmas komponents?

- PII administrācijas pārstāvis (darbinieks, kas pastāvīgi ir PII).

11. Ko Jūs ieteiktu pilnveidot sociālā pedagoga darbā?

- PII kontekstā - prasmes strādāt ar negatīvi, agresīvi vai vienaldzīgi noskaņotiem vecākiem.

12. Kas būtu nepieciešams, lai vairāk attīstītu sociālā pedagoga iespējas darboties pirmsskolas izglītības iestādē?

- Pirmā un galvenā lieta ir finansējums. Reti kura PII nodarbina SP uz pilnu slodzi. Nepieciešama PII vadības, kā arī pašvaldības, izpratne par šāda speciālista nozīmi pirmsskolas izglītības iestādē.

4.2.1. Sociālā pedagoga intervijas analīze

Pirmsskolas izglītības iestādē strādājošā sociālā pedagoģe intervijā piedalījās sajūsmināta, gandarīta, ar lielu atbildības sajūtu un apmierinājumu ar savu veicamo darbu. Tieši sociālā pedagoga darbs spēj būt liels atspajds, atbalsts kā pedagogam tā bērnam.

Sociālā pedagoga amatā darba pieredze nav sevišķi bagāta, vien 4 gadi praktiski darbojoties šajā sfērā. Lai gan darba stāžs nav ilgs, paveikts jau ir ļoti daudz un sociālā pedagoga atbalstu ir saņēmuši gan pedagogi, gan bērni un vecāki. Kā atzīst sociālā pedagoģe, arī viņai jaunībā būtu klājies daudz vieglāk, varētu iztikt bez dažādām problēmām, ja vien pirmsskolā vai skolā būtu bijis pieejams sociālais pedagogs.

Sociālās problēmas ir aktuālas ne vien skolas vecuma jauniešiem, bet jau arī pirmsskolas vecuma bērniem, kas vairāk ir vecāku nolaidības, neieinteresētības, pamešanas rezultāts. Ja arī trauksmes signāli bērņā neatspoguļojas pirmsskolas vecumā, tad noteikti trauksmes un problēmas būs skolas vecumā.

Sociālais pedagogs var nebūt pirmsskolas izglītības iestādē “uz vietas” visu garo darba dienu, bet ir jābūt pieejamai pēc nepieciešamības.

Sarunas laikā sociālā pedagoģe atzīst, ka noteikts atbalsta sistēmas modelis ir pat ļoti nepieciešams pirmsskolas izglītības iestādē. Ja visi atbalsta komponenti sadarbojas, izrunā konkrētu problēmu visi kopā un iepazīstina ar situāciju katrs no sava skatupunkta, līdz ar to tiek iegūta problēmas kopaina. Tā ir vieglāk piemērot nepieciešamo atbalstu konkrētajā gadījumā. Šāda veida palīdzība būtu ļoti liels atspajds pirmsskolas pedagoga darbā, jo atbalsta komanda var sniegt norādījumus kā tālāk rīkoties, kam pievērst pastiprinātu uzmanību.

Kā jau zināms, viss jebkurā jomā atduras pret finansējumu. Tā tas ir arī izglītības jomā. Pašvaldībām ir nepietiekams finansējums, lai nodrošinātu pilnu slodzi atbalsta sistēmas komandas darbiniekiem. Piemēram, Rīgas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs sociālais pedagogs netiek finansēts darbam uz vietas iestādē, nav pieejams arī psihologs (ne visos, speciālās izglītības iestādēs ir). Psihologs ir pieejams tikai pēc pieprasījuma, kā arī tad ir jāgaida, kad psihologam būs laiks pievērsties konkrētajai problēmai. Ir pašvaldības, kuras finansē sociālo pedagogu uz nepilnu slodzi. Tā tas ir arī pašvaldībā, kurā strādā intervētā sociālā pedagoģe.

Arī sociālā pedagoģe atzīst, ka kvalitatīva pedagoģiskā procesa pamatā ir komunikācija starp iestādes darbiniekiem. Tautā ir tāda paruna “divas galvas vienmēr gudrākas par vienu.” Lai nodrošinātu atbalsta sistēmas kvalitatīvu darbību, ir jābūt koleģiālām, cienīpilnām attiecībām pirmsskolas izglītības iestādes darbinieku starpā. Visiem

iestādes procesiem atslēgvārds ir komunikācija. Skolotājs nevar tikai gaidīt, kad kāds risinās problēmu viņa vietā, pašam ir jābūt ieinteresētam meklēt piemērotāko risinājumu, ir jālūdz palīdzība, jādalās savos novērojumos un ieteikumos.

Autore uzskata, ka pirmsskolas izglītības vidē būtu jāaktualizē tas, ka trūkst noteikta atbalsta sistēmas modeļa. Mūsdienu izglītībā visi koncentrējas uz jauno mācību saturu un projektu "Skola 2030", tiek piemirsts, ka pedagogiem būs nepieciešams gan praktisks, gan psiholoģisks atbalsts veidojot nodarbības, kas būtu atbilstošas jaunajam standartam.

REZULTĀTI UN DISKUSIJA

Maģistra darba tapšanas process bija diezgan komplicēts. Pirmkārt, autorei, iepazīstoties ar teorētisko literatūru, tika saprasts, ka nemaz nav pieejams tik plašs informācijas daudzums kā autore vēlējās. Liela daļa teorētisko materiālu par atbalsta sistēmu, atbalsta nepieciešamību pedagogiem, tiek balstīts uz skolas izglītību vai pat jau augstāka līmeņa izglītību.

Pilotpētījuma anketēšanas daļā autore saskārās ar to, ka iestādes kolēģi nebija īpaši pretimnākoši, nelabprāt piedalījās anketēšanā. Ja piedalījās, tad ar atbildēm bija ļoti “skopi”, aizpildīja nepilnvērtīgi, nebija atklāti savās domās. Protams, bija arī kolēģi, kas bija saprotoši un godīgi atbildēja uz anketēšanas jautājumiem.

Pētījuma daļā autore nomainīja respondentu pulku, līdz ar to, autoresprāt, maģistra darba pētījums izdevās krietni kvalitatīvāks nekā pilotpētījums.

Kā galvenais maģistra darba pētījuma rezultāts ir tas, ka analizējot pieejamo literatūru, veicot pētījumu, autore secināja, ka galvenais komponents atbalsta sistēmas pirmsskolas izglītības iestādē ir izglītības metodiķis un metodiskais darbs. Metodiķis no administrācijas ir pieejamākais darbinieks pirmsskolas izglītības iestādē, kas nozīmē, ka metodiķa atbalstu darbinieku var saņemt ikdienā pēc nepieciešamības. Autore savā darba vietā, vienmēr pēc palīdzības jautā metodiķei, tad vismaz ir pārliecība, ka saņems cerēto atbalstu. Piemēram, iestādes vadītāja ne vienmēr ir pieejama saviem darbiniekiem, bieži vien ir ārpus iestādes, tāpēc pirmā persona, kuru darbinieki meklē vajadzības gadījumā, ir tieši izglītības metodiķe. Autore, balstoties uz savu līdzšinējo pieredzi, spriež, ka vairums pirmsskolas iestādes vadītājas ir gados vecas kundzes, toties metodiķes – labākajos darba gados. Ar pieredzējušu, bet mūsdienīgu, cilvēku ir vieglāk komunicēt, sadarboties, lūgt pēc atbalsta.

Darba autore uzskata, ka pētījums ir izdevies samērā labi. Tika apskatīts pietiekami plašs zinātniskās un speciālās literatūras daudzums. Tika aprakstīts gan pilotpētījums, gan pētījums, kas apliecina to, ka maģistra darbs tika veikts ilgākā laika posmā. Pētījuma rezultātā autore secināja, ka atbalsta veidošana pirmsskolas izglītības iestādēs atšķiras. Nozīmīgi šķiet arī tas, ka svarīgs atbalstam ir arī ģeogrāfiskais novietojums – iestādēm, kuras atrodas pilsētās, ir pieejamāks atbalsta personāls, kvalificētāki profesionāli, turpretī laukos trūkst augsti kvalificēta darbaspēka.

Vēl nesen autore ciemojās pirmsskolas izglītības iestādē, kas svinēja 50 gadu jubileju. Šī pirmsskola atrodas kādā lauku pagastā. Tajā ir tikai viena grupiņa ar 24 bērniem. Iestādes personālu veido – iestādes vadītāja, trīs pirmsskolas pedagogi, pedagoga palīgs un

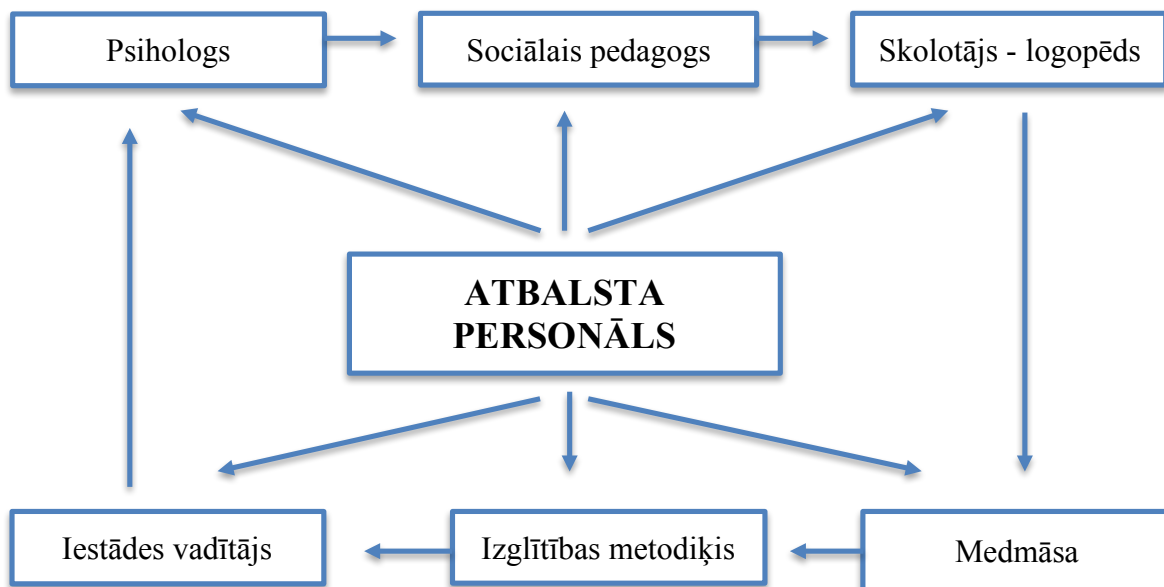
virtuves darbiniece (pavāre). Uz kādu atbalstu gan var cerēt pedagogi, ja iestādē nav pieejams neviens no atbalsta personāla komponentiem, izņemot iestādes vadītāju. Par kādu labizjūtu, apmierinātību ar darbu var tikt spriests? Iestādes vadītāja cenšas visiem spēkiem tikt galā ar daudzajiem pienākumiem, kā arī rūpēm par saviem darbiniekiem. Autore secina, ka lauku reģionos vienai personai ir pārāk daudz pienākumu, līdz ar to pazeminās darbinieku apmierinātība, kā arī netiek veidota atbalstoša vide.

PRIEKŠLIKUMI

Balstoties uz iegūtajām teorētiskajām zināšanām, kā arī uzzināto pētījuma ietvaros, autore izstrādāja priekšlikumus atbalsta sistēmas modeļa izveidošanai.

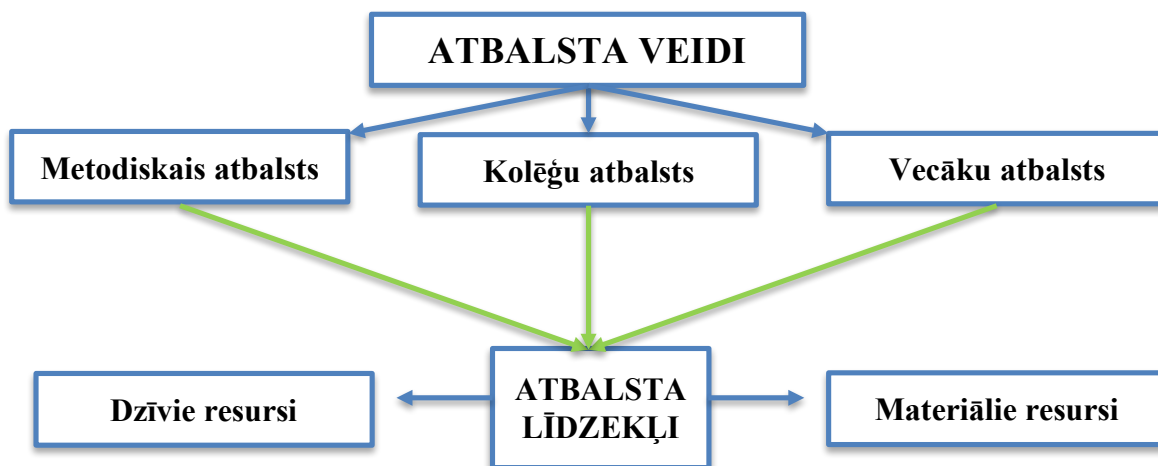
Atbalsta sistēmas modelim jādarbojas ar konkrētu mērķi, kam tiks sniegts atbalsts, proti pedagogiem, kāpēc ir vajadzīgs, kāpēc tiks sniegts atbalsts pedagogiem.

Pirmsskolas izglītības iestādē, pirmkārt, jānosaka kādi komponenti tiks iekļauti atbalsta sistēmas modelī. Jāizvēlas viens pārstāvis, kas koordinēs atbalsta sistēmas mehānisma darbību (atbildīgā persona). Otrkārt, jānosaka kādi atbalsta veidi tiks piedāvāti pedagogiem. Treškārt, jānosaka atbalsta līdzekļi, kuri tiks iekļauti atbalsta sistēmas modelī. Ceturtkārt, ir jānotiek tādai kā cirkulācijai starp šiem atbalsta sistēmas komponentiem, lai norisinās veiksmīga sadarbība, komunikācija.

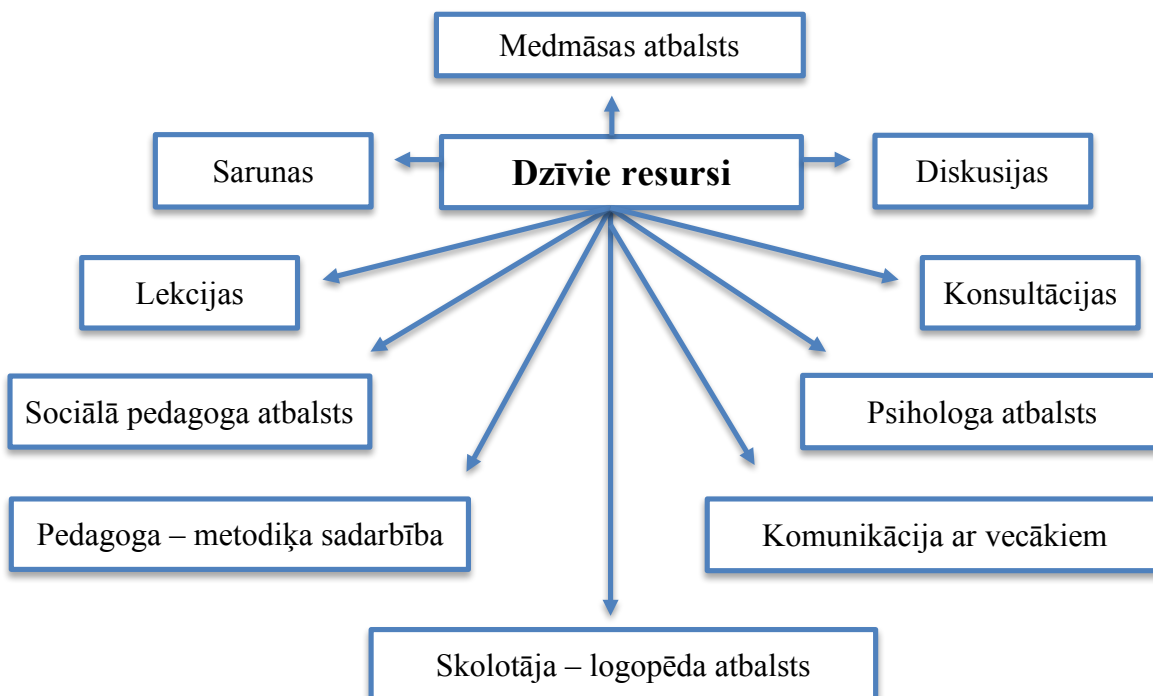
33. attēls. Atbalsta sistēmas personāls (autores konstrukcija)

Atbalsta personāla sastāvā būtu jābūt sekojošiem komponentiem: iestādes vadītājam, izglītības metodiķim, psihologam, sociālajam pedagogam, skolotājam – logopēdam. Katram no šiem komponentiem ir jāveicina uz profesionāla atbalsta sniegšanai balstīta sadarbība. Starp šiem komponentiem jānorisinās mijiedarbībai pedagoģiskā, praktiskā, psiholoģiskā atbalsta sniegšanā pedagogiem. Vienam no atbalsta personāla ir jābūt sasniedzamam jebkurā laikā. Autoresprāt, tas varētu būt administrācijas pārstāvis, piemēram, izglītības metodiķis.

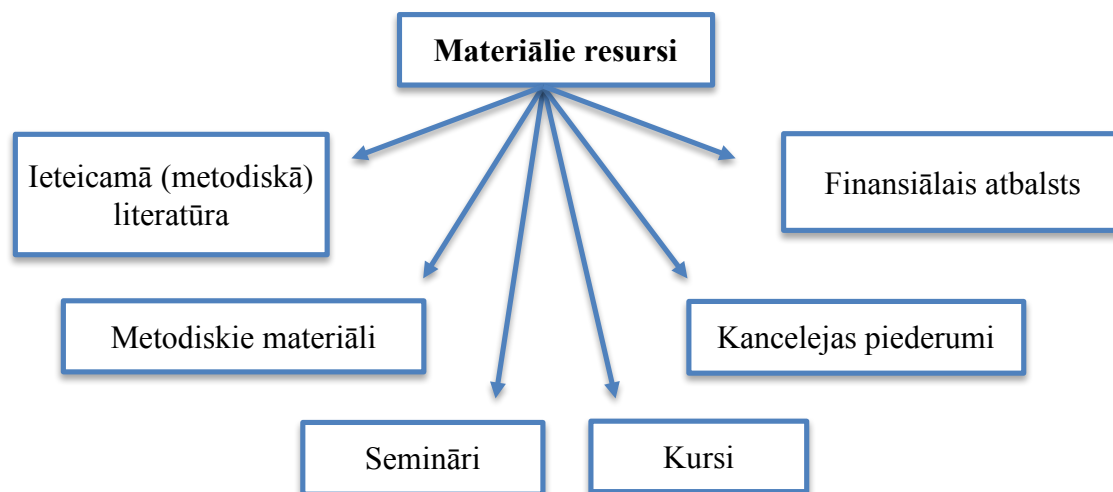
34. attēls. Atbalsta veidi un atbalsta līdzekļi (autores konstrukcija)

Atbalsta sistēmas mehānismā, autoresprāt, jāietilpst sekojošiem atbalsta veidiem: metodiskais atbalsts, kolēģu atbalsts (iekļaujot administrāciju), kā arī vecāku atbalsts. Atbalsta līdzekļi var sastāvēt no dzīvajiem resursiem un materiālajiem resursiem.

35. attēls. Dzīvie resursi (autores konstrukcija)

Dzīvos resursus veido pieejamais atbalsta personāls (sk. 35.att.), katrs sniedzot savas specifiskās nozares atbalstu. Citādāk šo resursu veidu var dēvēt par cilvēkresursiem. Saņemot šāda veida atbalstu, pedagogs var justies nosvērts, mierīgs, apmierināts, tendēts uzlabot savus pedagoģiskā procesa rezultātus. Kārtējo reizi apstiprinās tas, ka nepieciešama sadarbība, komunikācija kvalitatīva atbalsta sniegšanā.

36. attēls. Materiālie resursi (autores konstrukcija)

Pie materiālajiem līdzekļiem atbalsta sistēmā var pieskaitīt izmantojamo literatūru pedagoģiskā procesa nodrošināšanā, metodiskos materiālos. Par cik pirmsskolā notiek dažādas praktiskās nodarbības, tad arī kancelejas piederumi var tikt pieskaitīti pie materiālā atbalsta. Protams, semināri, kursi, lai nodrošinātu pedagoga kompetences celšanas iespējas. Lietderīgs atbalsts būtu arī neliels finansiālais atbalsts, kas palīdzētu pedagogiem veidot vēl interesantākas radošākas nodarbības bērniem (dažādu papildus materiālu iegādei). Tāpat uz dažādiem pasākumiem tiek dekorētas telpas, ar finansiālo atbalstu, varētu paplašināt telpu dekorēšanas iespējas. Ar prēmijām (naudas balvām) var motivēt skolotāju kvalitatīvākam darbam.

34., 35. un 36. attēlu var apvienot vienā lielā, pārredzamā attēlā (lapas ietilpības dēļ tas netika izdarīts). Viena shēma būtu pārredzama un visiem izprotama.

Atbalsta sistēmas sastāvā varētu tikt iekļauts arī speciālais pedagogs, taču tas pieejams ir tikai speciālās pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī skolās.

SECINĀJUMI

Pētījuma autore uzskata, ka temats ir aktuāls, jo šķita svarīgi vairāk uzzināt par pieejamo atbalstu pirmsskolas izglītības pedagogiem īpaši tagad, kad tiek mainīts izglītības standarts.

Apkopojot un analizējot zinātnisko literatūru, veicot pētījumu, autore secina:

1. Atbalsta sistēma ir komplicēts mehānisms, kas sniedz atbalstu pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē. Atbalsta sistēma ietver sevī dažāda veida atbalstu, piemēram, praktisko atbalstu, metodisko, kā arī psiholoģisko atbalstu. Izstrādājot pētījumu par atbalsta sistēmas veidošanu pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē, pētījuma autore secina, ka pirmsskolas iestādes pedagoģiskā personāla domas dalās, kas tad ir atbalsta sistēma, kas šajā sistēmā ir būtiskākais. Atšķiras viedokļi arī par to, kādus atbalsta komponentus būtu nepieciešams iekļaut atbalsta sistēmas modelī.

2. Atbalsta sistēmu pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē veido sekojoši komponenti: iestādes vadītāja, metodiķe, medmāsa, skolotājs – logopēds, sociālais pedagogs, psihologs.

3. Iestādes vadītājs ir atbildīgs par atbalstošas vides veidošanu, komandas darbu, saliedētību. Atbalsta sistēmas pamatā nepieciešams spēcīgs, kompetents pirmsskolas izglītības vadītājs, jo vadītājs ir persona, kas nodrošina pienācīgu iestādes darbību, kā arī darbinieku labvēlīgu un ieinteresētu dalību visos iestādē notiekošajos procesos. Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem rezultatīvai atbalsta sistēmas funkcionēšanai ir komunikācija, sadarbība starp iestādes darbiniekiem.

4. Pētījuma autore izvirzīto darba mērķi un uzdevumus ir sasniegusi. Tika noskaidrots, kas ir atbalsta sistēma, kādi komponenti to veido. Aptauju, interviju iegūtie dati liecina par to, ka PII atbalsta komanda pedagogiem.

5. Tika izstrādāti priekšlikumi atbalsta sistēmas veidošanai pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē. Turpinot izpēti, atbalsta sistēmas sastāvā varētu iekļaut tādu komponentu kā speciālais pedagogs. Skolās šāds komponents ir pieejams, bet pirmsskolas izglītības iestādēs nav speciālā pedagoga (izņemot speciālās pirmsskolas izglītības iestādes).

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. American speech - language - hearing association (2017). *Speech - language pathologists*. <https://www.asha.org/Students/Speech-Language-Pathologists/> (skatīts 05.11.2017.)
2. Andersone R. (2003) Profesiju standartu izstrāde: pirmsskolas pedagoga standarts. Autoru kolektīvs. *Nepārtrauktās izglītības sociāli pedagoģiskie aspekti*. (56. - 66. lpp.) Rīga: SIA "Izglītības solī"
3. Brassard R. M., Boehm E. A. (2007). *Preschool Assesment. Principles and Practices*. New York: The Guildford Press https://books.google.lv/books?id=_njyziE5lYC&pg=PA30&lpg=PA30&dq=essential+of+support+system+for+pre-school+teachers&source=bl&ots=aQZQafQ2JH&sig=bXos2gBllZM9LrVTn4KYh_tx8gs&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwi74pDjnqfXAhUpGZoKHUI-DQU4ChDoAQgqMAE#v=onepage&q=essential%20of%20support%20system%20for%20pre-school%20teachers&f=false (skatīts 05.11.2017.)
4. Brinkmane I. (2014). *Tikai sarunās var noskaidrot vajadzīgo atbalstu* <http://www.eskola.lv/public/58739.html> (skatīts 24.04.2017.)
5. Boša R., Cīrule V. (1996). *Darba plānošana pirmsskolas iestādē* Rīga: Mācību apgāds
6. Celma D. (2006). *Vadītājs un vadīšana izglītībā* Rīga: Raka
7. CPLOL (2013). *Professional Practice* <http://www.cplol.eu/profession/professional-practice.html> (skatīts 21.06.2017.)
8. Cullingford C. (2006). *Mentoring in education*. Great Britain: Antony Rowe Ltd. Chippenham, Wiltshire.
9. Edutopia Team (2008). *Why is teacher development important?: Because students deserve the best* George Lucas Educational Foundation <https://www.edutopia.org/teacher-development-introduction> (skatīts 25.04.2017.)
10. Giluča V., Kaņepēja R. (2003) Sadarbība ar vecākiem No Kaņepēja R. (atb.) *Es gribu iet skolā* (111. – 118. lpp.) Rīga: SIA „Puse Plus”
11. Golubina V. (2007). *Pirmsskolas pedagoga rokasgrāmata* Rīga: SIA „Izglītības solī”

12. Havratilova N. (2017). *Preparing to Become a Teacher Mentor: A Project of Professional Development of Preschool and Primary School Teachers in Czech Republic* <http://datubazes.lanet.lv:2074/science/article/pii/S1877042817301805> (skatīts 05.06.2017)
13. Indriksone E. (2006). *Metodiķe, grāmatas autore...Iepazīsimies!* Pirmsskolas izglītība Nr. 3 Rīga: SIA Izglītības soļi
14. Kaņepēja R., Gaugere Z. (2012). Sadarbība ar ģimeni bērna personības veidošanā. Autoru kolektīvs Ceļā uz skolu. Bērnu sagatavošana pamatizglītības ieguvei (252. – 265. lpp.) Rīga: „Zvaigzne ABC”
15. Klauža A., Kozaka Dz., Pagraba E., Smirnova I., Veispale K. (2009). *Skolas un ģimenes sadarbība* Metodiskais līdzeklis, Rīga
16. Козлова С. А, Куликова Т.А (2000). *Дошкольная педагогика* Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. - 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательский центр „Академия”
17. Margeviča I. (2005). *Vecāki ir ieinteresēti palīdzēt* (32.lpp.) Pirmsskolas izglītība Nr. 2 Rīga: SIA Izglītības soļi
18. Massachusetts Department of Elementary and Secondary Education (2015). *Building supportive environments. Companion Document for Massachusetts Standards for Preschool and Kindergarten Social and Emotional Learning, and Approaches to Play and Learning.*
<http://search.doe.mass.edu/?q=supportive%20environment%20in%20kindergarden> (skatīts 06.11.2017)
19. Medway Council (2017). *How educational psychologists work with pre-school children.*
<http://www.medway.gov.uk/schoolsandeducation/schoolinformation/supportinglearning/educationalpsychologyservice/theepsandpreschoolers.aspx> (skatīts 21.06.2017.)
20. Medway Council (2017). *Who are the educational psychologists?* UK
<http://www.medway.gov.uk/schoolsandeducation/schoolsandcolleges/supportinglearning/educationalpsychologyservice/educationalpsychologists.aspx> (skatīts 21.06.2017.)
21. Miltiņa I. (2008). *Skolotāja logopēda darba mape.* Rīga: Raka

22. Nemours (Kids Health) (2017). *Nurses* <http://kidshealth.org/en/kids/nurses.html> (skatīts 21.06.2017)
23. New Jersey State Department of Education (2014). *Preschool teaching and learning standards* <http://www.state.nj.us/education/ece/guide/standards.pdf> (skatīts 05.11.2017.)
24. New Zealand Ministry of Education (2017). *Managing your school. Effective communications.*
<http://www.educationleaders.govt.nz/Managing-your-school/Guides-for-managing-your-school/Effective-communications> (skatīts 10.11.2017)
25. Nielsen (2006). *The teachers role* https://us.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/11454_Chapter_2.pdf (skatīts 05.11.2017.)
26. Nodarbinātības valsts aģentūra (2005). *Izglītības metodiķis* http://www.nva.lv/karjera/index.php?cid=10&mid=118&mode=prof&pr_id=2045 (skatīts 30.04.2017)
27. Oliņa Zane (2017). “Skola 2030”, kurā domā, dara, zina. https://docs.wixstatic.com/ugd/3e1e8c_ad1c7ce91de44c44a3658a70ddee3615.pdf (skatīts 04.11.2017.)
28. RSIC (2001). *Palīgs izglītības metodiskā darba vadītājiem PROJEKTS „Mūsdienīgiem apstākļiem piemērotu izglītības metodiskā darba vadītāju pilnveidošana” Rīga*
29. “Skola 2030” (2017) *Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts.* <https://www.skola2030.lv> (skatīts 04.11.2017.)
30. SPKC (2014). *Ieteikumi izglītības iestāžu psihologiem un pedagogiem darbam ar skolēniem, kuriem ir uzvedības un emocionāli traucējumi skolas vidē.* Rīga
31. Stevens I. Dr. (2010). *Social Pedagogy and its links to Holding the space.* UK http://www.sppauk.org/wpcontent/uploads/2016/10/holding_the_space_and_its_links_to_social_pedagogy.pdf (skatīts 21.06.2017)
32. Strautniece V. (2005). *Ko pirmsskolas iestādē darba psihologs* (14. -15. lpp) Pirmsskolas izglītības Nr. 2 Rīga: SIA Izglītības soļi
33. Strautniece V. (2005). *Sociāli emocionālais klimats pirmsskolas izglītības iestādē* (10 – 11. lpp) Pirmsskolas izglītība Nr. 1 Rīga: SIA Izglītības soļi

34. Šmite A. (2004). *Izglītības iestādes vadība. III. daļa Pedagoģiskā padome. Metodiskais darbs. Pieredze.* Rīga: Raka
35. Šmite A. (2006). *Izglītības iestādes vadība. V. daļa. Komanda. Menedžments.* Rīga: Raka
36. Vasiļevska S. (2008). *Pirmsskolas izglītības iestādes attīstības iespējas* (4. – 7. lpp.) Pirmsskolas izglītība Nr. pavasaris Rīga: SIA Izglītības soļi
37. Vasiļevska S. (2007). *Metodiskā darba vadības procesa īpatnības pirmsskolas izglītības iestādē* (2. – 4. lpp.) Pirmsskolas izglītība Nr. Ziema Rīga: SIA Izglītības soļi
38. VISC (2017). *Metodiskie ieteikumi. Atbalsta komandas darba organizācija izglītības iestādē*
http://visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/atb_komandas_organizacija.pdf
 (skatīts 23.04.2017.)
39. VISC (2003). *Profesijas standarts (Sociālais pedagogs).* Rīga
<http://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0205.pdf> (skatīts 21.06.2017.)
40. Wong H. K. (2003). *Collaborating with colleagues to improve student learning* California
<http://newteacher.com/pdf/CollaboratingWithColleaguesToImproveStudentLearning.pdf> (skatīts 25.04.2017.)
41. Zaķe I. (2005). *Iestādēs vadītājs: kāds ir un kādam vajadzētu būt.* (14. lpp) Pirmsskolas izglītība Nr. 4 Rīga: SIA Izglītības soļi
42. Zepeda S. J. (2003). *The principal as instructional leader.* Larchmont, NY: Eye on Education
43. Žogla I. (2008). *Skolotājs mācās darbā un no darba* (17 – 20 lpp.) *Pirmsskolas skolotāja profesionālo zināšanu veidošanās.* Pirmsskolas pedagoģijas maģistru 1. konferences materiāli 2008. gada 15. decembris Rēzekne: Rēzeknes Augstskolas izdevniecība
44. Жукова Н. С., Мастюкова Е. М., Филичева Т. Б. (1999) *Логопедия. Преодоление общего недоразвития речи у дошкольников.* Екатеринбург: Изд-во АРД ЛТД

PIELIKUMI

Pilotpētījuma anketa

Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē

Sveiki! Veicu maģistra prakses pētījumu par tēmu, kas saistīta ar atbalsta sistēmas veidošana pirmsskolas izglītības pedagogiem. Pētījuma bāze ir pirmsskolas izglītības iestāde X, kurā šobrīd esiet darbinieks. Lūdzu, atbildiet uz anketas jautājumiem!

1. Jūsu amats pirmsskolas izglītības iestādē (turpmāk tekstā – PII)?

- Skolotājs
- Skolotāja palīgs
- Vadītāja vietnieks (izglītības metodīks)
- Vadītājs

2. Cik pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā esiet strādājis?

3. Cik ilgs ir Jūsu darba stāžs kā pirmsskolas pedagogam?

- 0 – 3 gadi
- 3 – 5 gadi
- 5 – 10 gadi
- 10 un vairāk gadi

4. Cik ilgi Jūs strādājat pirmsskolas izglītības iestādē X?

- 0 -1 gadam
- 1 – 5 gadi
- 5 – 10 gadi
- 10 un vairāk gadi

5. Ko Jūs saprotiet ar vārdiem „atbalsta sistēma”?

6. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie kritēriji kvalitatīva pedagoģiskā procesa nodrošināšanai?

- Kompetents metodiķis izglītības iestādē
- Izglītības iestādes pedagogu savstarpējā sadarbība
- Pedagoģa – metodiķa sadarbība
- Cits (minēt)

7. Kā Jūs vērtējat metodisko darbu pirmsskolas izglītības iestādē X?

- Apmierinoši
- Labi / ļoti labi
- Nepieciešami uzlabojumi

8. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie plusi metodiskajai darbībai pirmsskolas izglītības iestādē X?

9. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie mīnusi metodiskajai darbībai pirmsskolas izglītības iestādē X?

10. Ko Jūs vēlētos uzlabot metodiskajā darbā pirmsskolas izglītības iestādē X?

PALDIES!

Pilotpētījuma intervija ar izglītības metodiķi

Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē

1. Cik ilgi Jūs strādājat par izglītības metodiķi?
2. Cik pirmsskolas iestādēs esiet strādājusi?
3. Cik ilgi strādājat pirmsskolas izglītības iestādē X par metodiķi?
4. Kā Jūs kļūvāt par metodiķi? Kāda izglītības kvalifikācija Jums ir nepieciešama?
5. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie pienākumi Jums kā metodiķei metodiskā darba veicināšanai?
6. Kāda, Jūsaprāt, ir metodiskā darba būtība?
7. Vai ir kas tāds, ko Jūs vēlētos pilnveidot metodiskajā darbā savā iestādē?
8. Kā Jūs veicināt „metodiķa – pedagogu” sadarbību savā izglītības iestādē?
9. Kādu dokumentāciju ir nepieciešams kārtot metodiķim?

Pētījuma anketa

Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē

Sveicināti! Esmu maģistrantūras “Izglītības vadība” 2. kursa studente Līga Bite. Maģistra darba ietvaros veicu pētījumu par atbalsta sistēmas nepieciešamību pirmsskolas izglītības iestādēs! Aicinu Jūs kā pirmsskolas pedagogu padalīties savās domās, atbildot uz aptaujas jautājumiem! Uz katru jautājumu jāizvēlas viens variants. Anketa ir anonīma!

1. Jūsu dzimums?

- Sieviete
- Vīrietis

2. Jūsu vecums?

- 18 – 25
- 26 – 30
- 31 – 40
- 41 – 50
- 51 – 60
- 61 – 65
- 65 un vairāk

3. Kāds ir Jūsu iegūtās izglītības līmenis?

- Bakalaura
- Maģistra
- Doktora
- Cits

4. Kāds ir Jūsu amats pirmsskolas izglītības iestādē?

- Iestādes vadītājs
- Vadītāja vietnieks (metodiķis)
- Pirmsskolas skolotājs
- Logopēds
- Sociālais pedagogs
- Psihologs
- Mūzikas skolotājs
- Fiziskās izglītības skolotājs

5. Kāds ir Jūsu darbs stāžs pirmsskolas izglītības iestādēs kopumā?

- līdz 3 gadiem
- 3 – 5 gadi
- 5 – 10 gadi
- 10 – 15 gadi
- 15 gadi un vairāk

6. Cik pirmsskolas izglītības iestādēs darba gadu laikā esat strādājis/usi?

- 1 iestādē
- 2 – 5 iestādēs
- 5 un vairāk iestādēs

7. Cik ilgu laiku strādājat pašreizējā darba vietā?

- līdz 1 gadam
- 1 - 3 gadus
- 3 - 5 gadus
- 5 - 10 gadus
- 10 gadus un vairāk

8. Ko, Jūsaprāt, nozīmē atbalsta sistēma pedagogiem PII?

- Nodrošināta materiālā bāze
- Pedagoģa - metodiķa sadarbība
- Izglītības iestādes darbinieku savstarpējā sadarbība
- Atbalsta speciālistu pieejamība nepieciešamības gadījumā (piemēram, psihologa)

9. Vai, pēc Jūsu domām, pirmsskolas izglītības iestādē ir nepieciešams noteikts atbalsta sistēmas modelis?

- Jā
- Nē

10. Kuram atbalsta komandas speciālistam ir lielāka nozīme PII?

- Izglītības metodiķis (pilna slodze, ja nav)
- Medmāsa (pilna slodze, ja nav)
- Skolotājs - logopēds
- Psihologs
- Sociālais pedagogs

11. Vai, Jūsaprāt, psihologs PII ir nepieciešams ikdienas darbā?

- Jā Nē

12. Vai, Jūsaprāt, sociālais pedagogs PII ir nepieciešams ikdienas darbā?

- Jā Nē

13. Vai, Jūsaprāt, skolotājs - logopēds PII ir nepieciešams ikdienas darbā?

- Jā Nē

14. Pēc Jūsu domām, no cik gadu vecuma logopēds būtu nepieciešams PII valsts apmaksātajā programmā?

- no 1,5 gadu vecuma
 no 2 gadu vecuma
 no 3 gadu vecuma
 no 4 gadu vecuma
 no 5 gadu vecuma ir pilnībā pietiekoši

15. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie kritēriji kvalitatīva pedagogiskā procesa nodrošināšanai?

- Kompetents izglītības metodīķis izglītības iestādē
 Pirmsskolas pedagogu savstarpēja sadarbība
 Atbalsta komandas darbinieku pieejamība ikdienā

16. Vai, Jūsaprāt, izglītības metodīķis var būt atbalsta komandas sastāvā PII?

- Jā Nē

17. Kā Jūs vērtējat metodisko darbu pašreizējā darba vietā?

- Apmierinoši Ļoti labi / teicami
 Pietiekami labi Nepieciešami uzlabojumi metodiskajā darbā

18. Kādi, Jūsaprāt, ir plusi metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?

- Pedagogu - metodiķa sadarbība
- Materiālās bāzes pieejamība metodiskajā kabinetā
- Kompetenta, pieredzējusi metodiķe
- Izglītības metodiķis pieejams pēc nepieciešamības, tiek sniegts atbalsts, padomi pedagoģiskā procesa pilnveidošanā

19. Kādi, Jūsaprāt, ir mīnusi metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?

- Varētu būt pilnīgāka materiālā bāze
- Vājš - slikts pedagogu pašizglītības darbs
- Netiek ievērota konfidencialitāte diskrētos jautājumos
- Pietrūkst laika metodiskajām konsultācijām
- Nav mīnusu

20. Kādus uzlabojumus būtu nepieciešams veikt metodiskajā darbībā pašreizējā darba vietā?

- Vienlīdzība darbinieku vidū
- Vienots tematiskais plānojums iestādē
- Pilnvērtīgāku materiālo bāzi
- Iestādes darbinieku kvalifikācijas celšanas iespējas
- Nav atbildes

PALDIES!

Pētījuma intervija ar sociālo pedagogu

Atbalsta sistēmas veidošana pedagogiem pirmsskolas izglītības iestādē

1. Cik ilgi strādājat par sociālo pedagogu?
2. Cik pirmsskolas izglītības iestādēs esaiet strādājusi?
3. Sociālā pedagoga darbs ir atbildīgs un grūts. Kā Jūs nonācāt līdz tam, lai kļūtu par sociālo pedagogu?
4. Kāda kvalifikācija ir nepieciešama?
5. Jūsaprāt, sociālajam pedagogam ir liela nozīme, darbojoties pirmsskolas izglītības iestādē? Cik būtisks ir sociālā pedagoga ieguldījums darbam ar bērniem, sastrādājoties ar citiem iestādes darbiniekiem?
6. Kādi ir galvenie pienākumi sociālajam pedagogam pirmsskolas izglītības iestādē?
7. Jūsaprāt, sociālajam pedagogam ir jāietilpst atbalsta komandas sastāvā PII (ja būtu atbalsta komanda)?
8. Kā Jūs domājat, vai pirmsskolas izglītības iestādē ir nepieciešama atbalsta komanda? Kāpēc?
9. No kādiem komponentiem būtu jā sastāv atbalsta komandai PII?
10. Kas, Jūsaprāt, būtu galvenais atbalsta sistēmas komponents?
11. Ko Jūs ieteiktu pilnveidot sociālā pedagoga darbā?
12. Kas būtu nepieciešams, lai vairāk attīstītu sociālā pedagoga iespējas darboties pirmsskolas izglītības iestādē?